

The Relationship between Linguistic Strategies and the Ideology of “Being a New Mother” on the Facebook Page “Khun Mae Luk On”

ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับอุดมการณ์

“ความเป็นแม่อ่อน” ในเพจเฟซบุ๊ก “คุณแม่อ่อน”

Patamaporn Mingcharoenwong*

ปฐมาพร มิ่งเจริญวงศ์

Wipada Rattanadilok Na Phuket

วิภาดา รัตนดิлок ณ ภูเก็ต

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Thailand

Corresponding author*

e-mail: patamaporn.m@ku.th

Received 04-03-2025

Revised 23-04-2025

Accepted 29-04-2025

Doi: 10.69598/artssu.2025.4700.

How to Cite:

Mingcharoenwong, P., &
Rattanadilok Na Phuket, W. (2025).
The Relationship between
Linguistic Strategies and the
Ideology of “Being a New Mother”
on the Facebook Page “Khun Mae
Luk On”. *Journal of Arts and Thai
Studies*, 47(3), E4700 (1-25).

Keywords: ideology, linguistic
strategies, motherhood, new
mothers, Facebook

คำสำคัญ: อุดมการณ์, กลวิธีทาง
ภาษา, ความเป็นแม่, แม่อ่อน,
เฟซบุ๊ก

Abstract

Background and Objectives: Modern women take on numerous roles comparable to those of men, including pursuing education and establishing careers in their chosen fields. However, one distinct role that sets them apart is motherhood, which encompasses conceiving, giving birth, and raising children. This responsibility remains a significant source of women's value within both the family and society. This research aimed to examine the relationship between linguistic strategies and the ideology of “being a new mother” as shown on the Facebook page “Khun Mae Luk On”.

Methods: This research is a linguistic study employing a qualitative research method. Data were collected from the Facebook page “Khun Mae Luk On” between January 1 and December 31, 2023, totaling 124 posts. The data were analyzed using the critical discourse analysis (CDA) framework.

Results: The findings revealed 11 linguistic strategies used in the discourse: 1) using pronouns, 2) modality 3) synonyms, 4) referencing, 5) metaphor, 6) presupposition, 7) rhetorical questions, 8) contrastive or opposing sentence structures, 9) conditional sentences, 10) repeating pattern, and 11) imagery. These linguistic strategies conveyed three key ideological notions of being a new mother: 1) new mothers had to be prepared to endure exhaustion and challenges, 2) new mothers had to be capable of both childcare and household management, and 3) new mothers relied on love and support from their children and husbands. The processes and methods through which the text is produced and disseminated contribute to the transmission and reinforcement of ideas surrounding motherhood. These ideas become ingrained in societal beliefs and perceptions, forming an ideology that dictates, dominates, and perpetuates gender inequality. As a result, women are turned into social tools used to uphold and support the ideal of complete masculinity. Furthermore, the use of linguistic strategies on the Facebook page “Khun Mae Luk On” also reveals underlying business reasons.

Application of this study: Studying the relationship between linguistic strategies and ideology helped to understand the thought systems of people in the society. This, in turn, exposed how ideas, beliefs, and values were socially constructed and perpetuated, serving as a foundation for further critical discourse analysis.

Conclusions: These ideological notions were constructed, disseminated, and reinforced, shaping the societal expectation that women were responsible for childcare and household duties. These ideas have been reproduced within a patriarchal society, embedding a dominant ideology within the text, suggesting that, regardless of circumstances, women still require protection and care from men.

บทคัดย่อ

ที่มาและวัตถุประสงค์: ผู้หญิงในปัจจุบันมีหลายบทบาทหน้าที่ไม่แตกต่างจากผู้ชายไม่ว่าจะเป็นการเรียนหนังสือการทำงานในสายอาชีพที่สนใจ แต่อย่างไรก็ตามบทบาทหน้าที่หนึ่งซึ่งแตกต่างออกไปคือการทำหน้าที่แม่ซึ่งมีหน้าที่ในการอุ้มท้อง คลอดลูก และอบรมเลี้ยงดูจนลูกเติบโต ภาระหน้าที่นี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงมีคุณค่าทั้งต่อครอบครัวและสังคม บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับอุดมการณ์ “ความเป็นแม่อ่อน” ในเพจเฟซบุ๊ก “คุณแม่อ่อน”

วิธีการศึกษา: การวิจัยนี้เป็นการศึกษาทางภาษา ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเพจเฟซบุ๊ก “คุณแม่อ่อน” ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2566 จำนวนทั้งสิ้น 124 โพสต์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กรอบแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

ผลการศึกษา: ผลการวิจัยพบการใช้กลวิธีทางภาษา 11 กลวิธี คือ 1) การใช้คำสรรพนาม 2) การใช้คำทัศนภาวะ 3) การใช้คำพ้อง 4) การอ้างถึง 5) การใช้อุปลักษณ์ 6) การใช้มูลบท 7) การใช้คำถามวาทีลป 8) การใช้ประโยคแสดง ความขัดแย้งหรือตรงข้ามกัน 9) การใช้ประโยคแสดงเงื่อนไข 10) การซ้ำกระสวนประโยค และ 11) การใช้ภาพ กลวิธีทางภาษาเหล่านี้ใช้สื่อชุดความคิดที่นำไปสู่อุดมการณ์ความเป็นแม่ลูกอ่อน คือ 1) การเป็นแม่ลูกอ่อนต้องพร้อม รับมือและเผชิญกับความเหน็ดเหนื่อย 2) แม่ลูกอ่อนต้องมีความสามารถในการเลี้ยงลูกและการจัดการงานบ้าน และ 3) แม่ลูกอ่อนต้องพึ่งความรักและกำลังใจจากลูกและสามี ทั้งนี้กระบวนการหรือวิธีที่ตัวบทถูกผลิตขึ้นและเผยแพร่ออกไป นั้นทำให้ชุดความคิดเกี่ยวกับความเป็นแม่ลูกอ่อนถูกส่งต่อและตกย้ำอยู่ในความคิดความเชื่อของคนในสังคมจนเกิดเป็น อุดมการณ์ที่กำหนด ครอบงำ และสร้างความไม่เท่าเทียมทางเพศ ทำให้ผู้หญิงเป็นเครื่องมือทางสังคมเพื่อสนับสนุน ความเป็นชายที่สมบูรณ์ นอกจากนี้การใช้กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในเพจเฟซบุ๊ก "คุณแม่ลูกอ่อน" ยังมีเหตุผลทางธุรกิจ แอบแฝงอยู่ด้วย

การประยุกต์ใช้: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับอุดมการณ์ช่วยให้เข้าใจระบบวิธีคิดของคนใน สังคม ซึ่งจะเผยให้เห็นการประกอบสร้างความคิด ความเชื่อและค่านิยม ที่ครอบงำคนในสังคมนั้น ๆ อันจะเป็นแนวทางใน การศึกษาหาทฤษฎีวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ต่อไป

บทสรุป: ชุดความคิดดังกล่าวถูกประกอบสร้าง เผยแพร่ และตกย้ำถึงบทบาทของผู้หญิงที่สังคมกำหนดให้มีหน้าที่ใน การเลี้ยงลูกและการจัดการงานบ้าน ผ่านการผลิตซ้ำภายใต้สังคมชายเป็นใหญ่ แฝงความคิดครอบงำผ่านตัวบทว่าถึง ผู้หญิงก็ยังคงต้องการการปกป้องและการดูแลจากผู้ชาย

บทนำ (Introduction)

“แม่” เป็นบทบาทหนึ่งของเพศหญิงที่ถูกกำหนดโดยธรรมชาติ และด้วยมนุษย์เป็นสัตว์สังคม บทบาทความเป็นแม่จึงไม่ได้ มีเพียงแค่อุ้มท้องและคลอดบุตรเพื่อสืบเผ่าพันธุ์มนุษย์ตามที่ธรรมชาติสร้างมาเท่านั้น แต่ยังถูกสังคมกำหนดและประกอบสร้าง บทบาทหน้าที่ “ความเป็นแม่” มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยสังคมกำหนดสร้างอำนาจความเป็นแม่ให้ผู้หญิงต้องมีฐานะเป็น ผู้อบรมเลี้ยงดูลูกและดูแลบ้าน ทำให้ผู้หญิงพึงพอใจในความเป็นหญิงและรู้สึกว่าคุณค่าต่อครอบครัว (Suvattanavanich, 2007 : 213) กรอบความคิดดังกล่าวถูกสร้างขึ้นภายใต้สังคมที่ “ชายเป็นใหญ่” ภาระหน้าที่เลี้ยงดูและความรับผิดชอบต่อพื้นที่ใน บ้านจึงถูกยกให้เป็นของผู้หญิง และการที่ผู้หญิงมีความเป็นแม่ได้อย่างสมบูรณ์แบบจึงเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างชีวิตที่สมบูรณ์และ เพียบพร้อมให้แก่ผู้ชาย

ปัจจุบันบทบาทความเป็นแม่ต้องมีความคู่กับบทบาทการเป็นผู้หญิงทำงาน (working woman) แม้ในสังคมร่วมสมัยถูก คาดหวังให้เป็นผู้หญิงทำงานเก่งทั้งนอกบ้านและในบ้าน (Thiensawangchaiand & Noyjarean, 2023 : 17) บทบาทของแม่จึง ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่แค่พื้นที่ในบ้านเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบต่อพื้นที่ภายในบ้านก็ยังคงเป็นผู้หญิง รวมถึงภาระหน้าที่ในการเลี้ยงดูลูกก็เป็นของแม่มากกว่าของพ่อ นอกจากนี้สังคมยังประเมินค่าของผู้หญิงไว้ว่าหากผู้หญิง ผู้เป็นแม่คนใดแสดงบทบาท “แม่” ตามที่สังคมคาดหวังได้ครบถ้วนย่อมถือเป็นเรื่องปกติ แต่หากทำหน้าที่แม่ได้ไม่ตรงตามที่สังคม คาดหวังก็จะถูกสังคมตีตราว่าเป็นผู้หญิงเลว (Phonpradapphet, 2018 : 56) ปรากฏการณ์ทางความคิดเกี่ยวกับ “ความเป็นแม่” นี้ ยังคงถูกประกอบสร้างถ่ายทอด และผลิตซ้ำจนเป็นวิถีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาผ่านกระบวนการและเครื่องมือต่าง ๆ โดยเฉพาะภาษาที่ เป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดอุดมการณ์ ความคิดผ่านตัวบทต่าง ๆ ที่แพร่กระจายอยู่ในสังคมไทย “ความเป็นแม่” จึงเป็น วาทกรรมที่ยังคงมีความน่าสนใจในการศึกษาปรากฏการณ์ทางภาษาและปรากฏการณ์สังคม เพื่อเผยให้เห็นถึงความคิดความเชื่อ บางอย่างของคนในสังคมท่ามกลางยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

จากการทบทวนวรรณกรรม พบงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์และภาษาศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นแม่ เช่น “ภาษา กับ อุดมการณ์: วาทกรรมแม่ในสังคมออนไลน์” ของ Klaisingto (2016) “บนเส้นทางสายน้ำนมแม่: อัตลักษณ์ของแม่ทำงานยุคใหม่ กับความยากลำบากในความเป็นแม่” ของ Tamdee (2016) “การนำเสนอภาพความเป็นแม่ในหนังสือเด็กในประเทศไทย” ของ Thongphumprueaksa (2018) “ความเป็นแม่ ในหนังสือแนะนำการเตรียมความพร้อม” ของ Phonpradapphet (2018) “อุดมการณ์ ความเป็นแม่บ้าน” ในนิตยสารแม่บ้านช่วงปี 2520-2562” ของ Bunwanno & Prichakun (2022) และ “แม่ : ภาพสะท้อนความเป็น แม่ที่สื่อผ่านภาษาและมโนทัศน์ของคนไทย” ของ Thiensawangchaiand & Noyjarean (2023) งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความเป็น แม่ดังกล่าวพบว่าการศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ รวมทั้งสื่อสังคมออนไลน์ มีการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญใน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยผลการศึกษาที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นแม่นั้นเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ซึ่งยังคงมีความน่าสนใจว่าในปัจจุบันที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความคิดและความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นแม่จะเป็นอย่างไร ทั้งนี้ผู้วิจัยสังเกตว่ายังไม่ปรากฏงานวิจัยใดที่ศึกษาระบุเจาะจงถึง “ความเป็นแม่อ่อน” ซึ่งเป็นช่วงเวลาหนึ่งของความเป็นแม่ที่น่าสนใจ

แม่อ่อน คือแม่ที่มีลูกเล็กยังไม่หย่านม (Longdo Dict, 2023) เป็นช่วงเวลาของความเป็นแม่ที่ต้องรับมือกับความเหน็ดเหนื่อย มีเวลาในการพักผ่อนน้อยเนื่องจากต้องให้นมลูกทุก ๆ 2-3 ชั่วโมง ทำให้ไม่มีอาการเพลีย เหนื่อยล้า และมีอารมณ์แปรปรวน ต้องเผชิญกับความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของรูปร่างและฮอร์โมนหลังคลอดซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของคุณแม่ตั้งครรภ์และคุณแม่แม่อ่อนเกือบทุกคน รวมถึงการที่ต้องประสบกับความเจ็บปวด ปัญหาผดผื่น ผื่นแพ้ สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้คุณแม่อ่อนรู้สึกสับสน อารมณ์ไม่คงที่ และอาจเกิดภาวะซึมเศร้าหลังคลอด (Punita, 2021) ช่วงเวลาของความเป็นแม่อ่อนนี้เป็นช่วงเวลาของบทบาทความเป็นแม่ที่ต้องเผชิญกับความเหน็ดเหนื่อยและความวิตกกังวลมากกว่าการเป็นแม่ที่มีลูกในช่วงวัยที่โตแล้ว ดังจะเห็นได้ในสื่อสาธารณะต่าง ๆ เมื่อมีการนำเสนอเกี่ยวกับแม่อ่อนมักจะกล่าวเน้นถึงความเหน็ดเหนื่อย ความวิตกกังวลในการเลี้ยงลูกและการจัดการงานบ้านมากกว่าคุณแม่ที่มีลูกในวัยอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น

(1) “ตั้งแต่เป็นแม่อ่อน คำคมก็จะมาเรื่อย ๆ เหมือนต้องการที่พึ่งทางจิตใจให้ข้าชนผ่อนความเครียด5555”

(Rocky journey, 12 October 2021)

(2) “เลี้ยงลูกอ่อนเหนื่อยมาก มากกกก นี่แหละเรื่องเลอะเทอะของทารกที่พ่อแม่มีมือใหม่ต้องเจอ”
(theAsianparent, 8 June 2023)

(3) “คนเป็นแม่...ใจหายากก็ตั้งแต่ตั้งครรภ์แล้ว ต้องดูแลลูกให้ดี ตั้งแต่สุขภาพร่างกาย และจิตใจ หลังคลอดก็ต้องดูแลเรื่องอาหารการกินในระหว่างที่เลี้ยงลูก งานบ้านก็ยังต้องทำ เลี้ยงลูกก็ยังไม่ต้องเลี้ยง ให้นม ล้างขวดนม เอาลูกอาบน้ำ นี่ยังไม่รวมว่าลูกป่วยนะ ไม่ต้องนอนเลยที่เดียวแต่พอลูกหลับ แม่ก็อยากจะทำเหมือนกันแต่ก็ทำไม่ได้ ต้องไปเดินดูว่าลูกจะมีขวดนมพอไหม ต้องปั๊มนมเพิ่มอีกไหม ฯลฯ เชื่อว่าทุกวันนี้แม่ ๆ ทุกคนทำหน้าที่ได้ดีที่สุดแล้ว อย่ากดดันตัวเอง ให้เวลาตัวเองได้พักบ้างนะ สู้ไปด้วยกันค่ะ #คุณแม่แม่อ่อน”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 19 June 2023)

จากตัวอย่างที่ (1) - (3) จะเห็นได้ว่าสื่อสาธารณะดังกล่าวมีการใช้ภาษาผ่านข้อความเพื่อนำเสนอบทบาทความเป็นแม่อ่อนและเผยให้เห็นสิ่งที่แม่อ่อนต้องเผชิญโดยมีสิ่งที่สะท้อนไว้เหมือนกันคือ แม่เป็นผู้ที่ต้องเลี้ยงลูกและแม่อ่อนต้องเผชิญกับความเหน็ดเหนื่อยในการเลี้ยงลูก

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาเกี่ยวกับความเป็นแม่อ่อนในสื่อสังคมออนไลน์ โดยพบว่ามียุทธวิธีทางภาษาและชุดความคิดเกี่ยวกับความเป็นแม่อ่อนบางประเด็นที่น่าสนใจ เผยให้เห็นความคิดและเจตนาที่แฝงอยู่ในการสื่อสาร ตลอดจนสะท้อนให้เห็นถึงบริบททางสังคมที่ทำให้เกิดอุดมการณ์ความเป็นแม่อ่อน ดังตัวอย่างโพสต์ในเพจเฟซบุ๊ก “คุณแม่แม่อ่อน” ต่อไปนี้

Figure 1 “พ่อ...ผู้ซึ่งคือ วัตถุหลับใหล ลูกร้องดังแค่ไหนก็ไม่ตื่น...”

Figure 1 Khun Mae Luk On: 24 March 2023

(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

จาก Figure 1 จะเห็นได้ว่าผู้ผลิตเพจมีการใช้ภาษาเพื่อประชดประชันและแสดงความรู้สึกไม่พอใจจากการที่แม่ต้องตื่นมา กล่อมลูกนอนตอนดึกเพียงลำพัง ในขณะที่พ่อได้นอนหลับพักผ่อน โดยเมื่อพิจารณาจากรูปภาพจะเห็นได้ว่าตัวละครที่เป็นแม่มี หน้าตาอิดโรย เหง็ดเหนื่อยเพราะไม่ได้พักผ่อน อีกทั้งผู้ผลิตเพจยังใช้คำว่า “อดทน” เพื่อย้ำให้เห็นถึงความเหน็ดเหนื่อย ทั้งทางกายและใจที่แม่ลูกอ่อนต้องเผชิญ ไม่เพียงเท่านั้นในภาพยังแสดงให้เห็นถึงบทบาทของผู้หญิงที่รองรับความทุกข์ของ ผู้ชาย แสดงถึงความไม่เท่าเทียมทางเพศที่กำหนดให้บทบาทการดูแลลูกเป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงที่ต้องเป็นฝ่ายเผชิญกับความ เหน็ดเหนื่อยนี้มากกว่าผู้ชาย

นอกจากนี้ยังพบการใช้ภาษาเพื่อแสดงความรู้สึกเหน็ดเหนื่อยของแม่ลูกอ่อนในข้อมูลจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่าการเป็น แม่ลูกอ่อนต้องพบกับภาระงานบ้านและงานเลี้ยงลูกที่หนักและเหนื่อยกว่าการมีลูกในวัยอื่น แต่ถึงแม้จะเหนื่อยเพียงใดก็ไม่ สามารถละทิ้งภาระหน้าที่ได้ ข้อความนี้นำเสนอชุดความคิดที่ต้องการสื่อว่า แม่ลูกอ่อนต้องเจอและรับมือกับความเหน็ดเหนื่อยใน การเลี้ยงลูกและดูแลงานบ้าน นำไปสู่อุดมการณ์ที่ว่า การเป็นแม่ลูกอ่อนต้องพร้อมเผชิญกับความเหน็ดเหนื่อยในการเลี้ยงลูกและ การจัดการงานบ้าน

ตัวอย่างการใช้ภาษาสื่อความคิดดังกล่าวนำเสนอและเผยแพร่ผ่านเฟซบุ๊กซึ่งเป็นตัวบทหนึ่งในการประกอบสร้าง ผลิตซ้ำ ต่อยอด และแพร่กระจายชุดความคิดต่าง ๆ โดยเฟซบุ๊กเป็นสื่อสาธารณะประเภทหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในสังคมออนไลน์ (social network) และกำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในสังคมปัจจุบัน ผู้ใช้สามารถแสดงความคิดเห็น แบ่งปันข้อมูล ตามกิจกรรมหรือความสนใจ (Klaisingto, 2016 : 169) เฟซบุ๊กคุณแม่ลูกอ่อนจึงเป็นการผลิตซ้ำและถ่ายทอดความคิดเกี่ยวกับ ความเป็นแม่ลูกอ่อน ทั้งนี้เฟซบุ๊กเป็นพื้นที่ให้ผู้ที่มีบทบาทเป็นแม่ลูกอ่อนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ระบาย แสดงความรู้สึก และแสดงความรักกัน เพื่อให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ในขณะเดียวกันเฟซบุ๊กก็เป็นพื้นที่ในการแบ่งปันเรื่องราว ประสบการณ์ความเป็นแม่ลูกอ่อนให้แก่ผู้ที่ไม่ได้อยู่ในสถานะของแม่ด้วยเช่นกัน ดังที่ ฟาน ไดก์ (Van Dijk, 1998 : 8-9) กล่าวว่า การเลือกใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์หรือกรอบความคิดที่มีร่วมกันของคนในสังคมซึ่ง สัมพันธ์กันอย่างมีระบบและเป็นที่ยอมรับในสังคม

จากข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับอุดมการณ์ “ความเป็นแม่ลูกอ่อน” ในเพจเฟซบุ๊ก “คุณแม่ลูกอ่อน” โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของแฟร์คลอฟ (Fairclough, 1989, 1995) และ ฟาน ไดก์ (Van Dijk, 1998) การศึกษาจะช่วยเปิดมุมมองในฐานะที่เป็นผู้อยู่ใต้อำนาจของวาทกรรมบางอย่าง เพื่อให้ผู้คนใน สังคมได้เห็นและเข้าใจความเป็นแม่ลูกอ่อน ที่ถูกสังคมกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ตกอยู่ภายใต้ความไม่เท่าเทียมทางเพศ ผู้วิจัยหวัง เป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นส่วนเล็ก ๆ ที่ทำให้สังคมตระหนักถึงการให้เกียรติและสร้างความเสมอภาคให้แก่ผู้หญิงโดยเฉพาะ พื้นที่ในครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยสำคัญที่สุดของสังคม

วัตถุประสงค์การศึกษา (Research Objectives)

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับอุดมการณ์ “ความเป็นแม่ลูกอ่อน” ในเพจเฟซบุ๊ก “คุณแม่ลูกอ่อน”

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Literature Review)

งานวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิดมิติทั้งสามของวาทกรรมจากทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis: CDA) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis: CDA)

วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เป็นการศึกษาการเชื่อมโยงระหว่างการใช้ภาษากับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของการประกอบสร้างความหมายหรือความคิดต่าง ๆ ที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น อุดมการณ์ (ideology) การครอบงำ (domination) อัตลักษณ์ (identity) ความเท่าเทียม (equality) อำนาจ (power) ชนชั้นทางสังคม (social class) เป็นต้น การวิเคราะห์วาทกรรมจึงเป็นการทำความเข้าใจและเผยให้เห็นความไม่เท่าเทียมกันที่มีอยู่ในสังคม (Fairclough, 1995 : 132-133; Van Dijk, 2006 : 352) โดยมุ่งศึกษาภาษาในฐานะองค์ประกอบของวาทกรรมและเป็นแนวทางในการวิเคราะห์บทบาทของวาทกรรมซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของคนในสังคม

นอร์แมน แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1989) ผู้ริเริ่มแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ได้อธิบายแนวคิดนี้ไว้ในหนังสือ language and power (1989) โดยเสนอกรอบการวิเคราะห์วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เรียกว่า “กรอบมิติทั้ง 3 ของวาทกรรม” (The three dimensional framework) ประกอบด้วย 3 ส่วนหรือ 3 มิติ ได้แก่ มิติของตัวบท (text) มิติของวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (discourse practice) และมิติของวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม (socio-cultural practice)

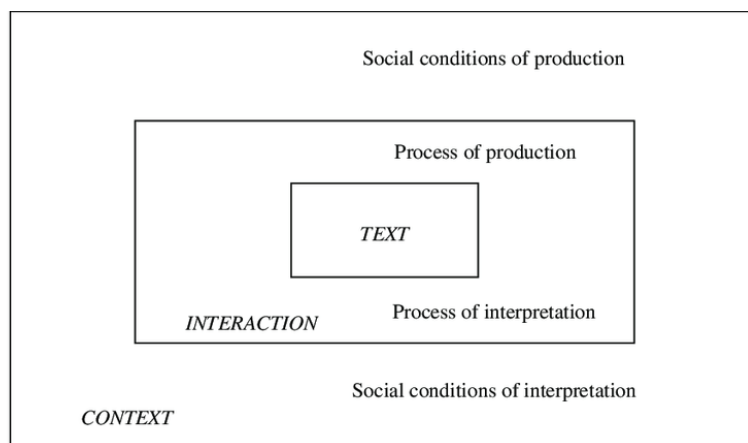

Figure 2 The Three Dimensional Framework

(Source: Fairclough, 1995 : 96-98)

มิติที่ 1 คือ ตัวบท (text) เป็นกระบวนการวิเคราะห์และตีความรูปภาษากับความหมายตัวบทประกอบด้วยส่วนที่เป็น วจนภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้สื่อความหมาย ไม่ว่าจะเป็นภาพ สี ขนาดตัวอักษร ตำแหน่ง ข้อความ

มิติที่ 2 คือ วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (discourse practice) เป็นการวิเคราะห์กระบวนการหรือวิธีที่ตัวบทถูกผลิตขึ้นและเผยแพร่ออกไป ทั้งจากผู้ส่งสารและผู้รับสาร

มิติที่ 3 คือ วิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม (socio-cultural practice) เป็นการวิเคราะห์ในมุมทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อกระบวนการสร้างตัวบทและการบริโภคตัวบท

จะเห็นได้ว่าการพิจารณาภาษาในแง่ของวาทกรรมและการวิถึปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม ไม่ใช่เพียงแค่การวิเคราะห์ข้อความ วิเคราะห์กระบวนการผลิต หรือเพื่อการตีความเท่านั้น แต่ต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อความ กระบวนการ และสภาพทางสังคม ทั้งบริบทที่เป็นปัจจุบันและเงื่อนไขโครงสร้างสถาบันและสังคม (Fairclough, 1989 : 26) ดังนั้นงานวิจัยทางด้านวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่จะประยุกต์ใช้แนวคิดด้านอรรถศาสตร์ (semantics) ปริจเฉท (discourse) และวัจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatics) มาช่วยในการเปิดเผยภาษาที่มีการแฝงเร้นความหมายต่าง ๆ ไว้ในตัวของวาทกรรมนั้น ๆ (Kaewjunkate, 2015 : 62) โดยงานวิจัยนี้นำแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการศึกษามิติที่ 1 คือตัวบท (text) เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในการสื่อข้อความคิดและอุดมการณ์ ความเป็นแม่ลูกอ่อนในเพจเฟซบุ๊กคุณแม่ลูกอ่อน มิติที่ 2 วิถึปฏิบัติทางวาทกรรม (discourse practice) เพื่อวิเคราะห์กระบวนการหรือวิธีที่ตัวบทถูกสร้างขึ้นและเผยแพร่บนเพจเฟซบุ๊ก และวิเคราะห์ร่วมกับมิติที่ 3 วิถึปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม (socio cultural practice) เพื่อพิจารณาในมิติของสังคมไทยซึ่งสัมพันธ์กับชุดความคิดที่ปรากฏ

2. แนวคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์ (Ideology)

อุดมการณ์ หมายถึง ระบบความคิดและความเชื่อพื้นฐานที่สมาชิกของกลุ่มแต่ละกลุ่มในสังคมมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ การกระทำ และผลประโยชน์ร่วมของกลุ่มนั้น ๆ อุดมการณ์อาจเป็นสิ่งที่ควบคุมวิถึปฏิบัติของกลุ่ม ใช้ในการครอบงำ (manipulation) หรือชักจูงผู้อื่นให้เป็นไปในทางที่เอื้อประโยชน์แก่คนบางคนหรือบางกลุ่มในสังคม (van Dijk, 1998 : 138)

วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวทางของ ฟาน ไคจ์ มองว่าอุดมการณ์เป็นส่วนหนึ่งของระบบความคิดของมนุษย์ที่เชื่อมโยงวาทกรรมกับสังคมเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะในแง่อำนาจและการใช้อำนาจในสังคมและมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการตีความวาทกรรม ขณะที่วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวทางของแฟร์คลัฟมองว่าอุดมการณ์เป็นส่วนหนึ่งของบริบททางสังคม วัฒนธรรมแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อขั้นตอนการผลิต ทำให้มีการเลือกผลิตตัวบทหรือเลือกใช้ภาษาและแสดงออกมาในรูปแบบเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งและส่งผลต่อการตีความและการบริโภคตัวบทด้วย (Klinaon, 2020 : 20) การศึกษาอุดมการณ์จึงเป็นการศึกษาความคิดและกระบวนการถ่ายทอดความคิดเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์และวิถึปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

จากการทบทวนทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เข้าใจความหมายของถ้อยคำได้ชัดเจน และสามารถตีความเจตนาหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อสารได้ถูกต้องตรงประเด็น

วิธีการศึกษา (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับอุดมการณ์ “ความเป็นแม่ลูกอ่อน” ในเพจเฟซบุ๊ก “คุณแม่ลูกอ่อน” ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2566 โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ร่วมกับแนวคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์ รวมถึงศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอความเป็นแม่ ซึ่งมีทั้งงานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์และสังคมศาสตร์

2. เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเพจเฟซบุ๊ก “คุณแม่ลูกอ่อน” ซึ่งมียอดผู้ติดตาม 1.9 แสนคน โดยเพจเฟซบุ๊ก “คุณแม่ลูกอ่อน” มีข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์งานวิจัยและสามารถนำมาใช้วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่สื่อถึงอุดมการณ์ “ความเป็นแม่ลูกอ่อน” ได้ โดยมีการเผยแพร่เนื้อหาในลักษณะของรูปภาพและมีคำอธิบายภาพหรือแคปชัน (caption) ประกอบ และมีการนำเสนอหรือโพสต์เนื้อหาในทุกเดือนอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจึงเลือกเพจเฟซบุ๊ก “คุณแม่ลูกอ่อน” มาใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลทั้งส่วนที่เป็นวัจนภาษาและอวัจนภาษา คือเก็บจากทั้งข้อความและรูปภาพที่ปรากฏ โดยเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2566 รวมระยะเวลา 1 ปี โดยเลือกเก็บเฉพาะข้อมูลที่เป็นภาพนิ่งและมีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นแม่ลูกอ่อน และไม่เก็บข้อมูลที่ซ้ำกัน ดังนั้นจึงมีข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 124 โพสต์

3. วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ทั้งส่วนที่เป็นข้อความและรูปภาพประกอบโดยใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ กรอบมิติทั้ง 3 ของแฟร์คลอฟ (Fairclough, 1995) และแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของฟาน ไดจ์ (Van Dijk, 1998) จากนั้นวิเคราะห์และสรุปอุดมการณ์ “ความเป็นแม่อ่อน” ที่พบในเพจเฟซบุ๊กแม่อ่อนเกี่ยวกับความสอดคล้องหรือสัมพันธ์กับบริบทสังคมและวัฒนธรรม

4. นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา (Research Results)

1. กลวิธีทางภาษาที่ใช้นำเสนออุดมการณ์ “ความเป็นแม่อ่อน” ในเพจเฟซบุ๊ก “คุณแม่อ่อน”

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับอุดมการณ์ “ความเป็นแม่อ่อน” ในเพจเฟซบุ๊ก “คุณแม่อ่อน” ผู้วิจัยพบกลวิธีทางภาษาที่ผู้ผลิตเพจใช้ในการประกอบสร้างอุดมการณ์หรือชุดความคิดเกี่ยวกับความเป็นแม่อ่อน จำนวน 11 กลวิธี ได้แก่ 1) การใช้คำสรรพนาม 2) การใช้คำทัศนภาวะ 3) การใช้คำพ้อง 4) การอ้างถึง 5) การใช้อุปลักษณ์ 6) การใช้มูลบท 7) การใช้คำถามวาทศิลป์ 8) การใช้ประโยคแสดงความขัดแย้งหรือตรงข้ามกัน 9) การใช้ประโยคแสดงเงื่อนไข 10) การซ้ำกระสวนประโยค และ 11) การใช้ภาพ

1.1 การใช้คำสรรพนาม (Pronoun) คือการใช้คำแทนตัวผู้พูดและผู้ที่เราพูดด้วย (Naksakun, 1997) ผู้ผลิตเพจเลือกใช้คำสรรพนามเพื่อดึงให้ผู้รับสารรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน เช่น

(4) “แม่ ๆ ว่า 2 แบบนี้นั้นไหนเหนียวกว่ากันคะ”

(Facebook Page " Khun Mae Luk On", 6 January 2023)

(5) “การมีลูกทำให้เราได้ว่า หน้อยแล้วยังเหนียวได้อีก”

(Facebook Page " Khun Mae Luk On", 7 March 2023)

จากตัวอย่างที่ (4) - (5) พบการใช้คำสรรพนามคำว่า “แม่ ๆ” และ “เรา” เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันหรือเป็นแม่เหมือนกัน ทำให้ผู้รับสารเข้ามาติดตามเพจ ซึ่งเป็นความต้องการของผู้ผลิตเพจที่แฝงอยู่เบื้องหลังการใช้ภาษา

1.2 การใช้คำทัศนภาวะ (Modality) คือคำบอกความเห็นเพื่อแสดงความจำเป็นและความเป็นไปได้ในมุมมอง ทัศนคติ ความคิดเห็น และความรู้สึกของผู้ส่งสารผ่านคำสำคัญ เช่น ต้อง ย่อม อาจจะ น่า ควรจะ เห็นจะ ทำจะ คงจะ พึง ได้ ไม่ (Phanthumetha, 2006)

1.2.1 การใช้คำทัศนภาวะโดยการใช้คำปฏิเสธ คือการใช้คำว่า “ไม่ ไม่ใช่” ประกอบข้อความเพื่อแสดงความคิดหรือการปฏิบัติใดที่ถูกต้องและเหมาะสม สิ่งใดก่อให้เกิดประโยชน์หรือโทษ (Phanthumetha, 2006) เช่น

(6) “การที่แม่เครียด และเสียงดังกับลูก บอกให้ลูกเงียบ มันคงไม่ใช่ทางออกที่ดี”

(Facebook Page "Khun Mae Luk On", 2 January 2023)

(7) “เชื่อว่าคุณแม่หลาย ๆ คนที่พอได้เสพสื่อโซเชียลของครอบครัวต่าง ๆ แล้วก็แอบไปคิดมาก คิดว่าตัวเองเป็นแม่ที่ไม่เพอร์เฟกต์...แต่ความจริงแล้ว ไม่มีครอบครัวไหนหรอกที่จะถ่ายรูปตัวเองทะเลาะกับสามี หรือดุด่าลูกมาลงโซเชียล...”

(Facebook Page "Khun Mae Luk On", 12 March 2023)

จากตัวอย่างที่ (6) ผู้ผลิตเพจใช้คำทัศนภาวะโดยการใช้คำปฏิเสธ ได้แก่คำว่า “ไม่ใช่” เพื่อแสดงให้เห็นว่าแม่ไม่ควรสอนลูกด้วยการใช้วิธีที่ก้าวร้าว เพราะจะส่งผลในแง่ลบต่อพฤติกรรมและจิตใจของลูก และในตัวอย่างที่ (7) ผู้ผลิตเพจใช้คำทัศนภาวะโดย

การใช้คำปฏิเสธ ได้แก่คำว่า “ไม่เพอร์เฟกต์” เพื่อแสดงความคิดเห็นว่าแม่ลูกอ่อนควรสร้างกำลังใจให้แก่ตนเอง ไม่ควรเอาตัวเองไปเปรียบเทียบกับผู้อื่น ควรมีวิจารณญาณในการรับสารผ่านสื่อโซเชียลที่อาจเป็นภาพเพียงด้านเดียว อีกทั้งผู้ผลิตเพจยังให้แง่คิดว่าปัญหาในครอบครัวไม่ควรนำมาเผยแพร่หรือบอกกล่าวให้สังคมภายนอกรับรู้

1.2.2 การใช้คำทัศนภาวะโดยการใช้คำแสดงการบังคับ คือการใช้คำทัศนภาวะเพื่อให้ผู้รับสารปฏิบัติตามในสิ่งที่ถูกต้อง (Supanchanaburee, Thammachoto, & Khumkham, 2022 : 309) เช่น

(8) “ลูกจะมีความสุข ครอบครัวต้องมีความสุขก่อน”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2 April 2023)

(9) “การมีลูก 2 คนจะเลี้ยงให้ทั้งคู่รักกันต้องใช้เวลา ที่สำคัญต้องไม่เปรียบเทียบซึ่งกันและกัน แต่จะทำอะไร จะให้อะไรก็ต้องให้แบบที่เท่าเทียมกัน เพื่อไม่ให้ใครรู้สึกว่าด้อยกว่าหรือได้เปรียบกว่า”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 8 May 2023)

จากตัวอย่างที่ (8) – (9) ผู้ผลิตเพจใช้คำทัศนภาวะโดยการใช้คำแสดงการบังคับคำว่า “ต้อง” เพื่อแสดงให้เห็นว่าการเป็นแม่ลูกอ่อนต้องมีความเข้าใจและรู้วิธีการในการเลี้ยงลูกที่ดีและถูกต้อง

1.2.3 การใช้คำทัศนภาวะโดยการใช้คำแนะนำ เพื่อเสนอแนะ สอนสั่ง รวมไปถึงให้ข้อคิด (Phanthumetha, 2006) เช่น

(10) “...ในกรณีที่โต๊ะจัดวางอย่างถูกที่ถูกทางไม่เกะกะ ให้อธิบายให้ลูกฟังว่า ลูกควรเดิน อย่างระมัดระวัง เพื่อจะได้ไม่สะดุดล้มอีกในคราวต่อ ๆ ไป”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 5 January 2023)

(11) “แนะนำว่าบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปสำหรับเด็กจะดีที่สุดสำหรับเด็กนะคะ”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 10 January 2023)

จากตัวอย่างที่ (10) - (11) ผู้ผลิตเพจใช้คำทัศนภาวะโดยการใช้คำแนะนำคำว่า “ให้” “ควร” และ “แนะนำ” เพื่อให้ผู้รับสารตระหนักว่าการเป็นแม่ลูกอ่อนควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกและเลี้ยงลูกด้วยวิธีการที่ถูกต้อง

1.2.4 การใช้คำทัศนภาวะโดยการใช้คำแสดงความมั่นใจ คือการใช้คำแสดงคุณสมบัติที่แสดงความรู้สึกมั่นใจ (Phanthumetha, 2006) เช่น

(12) “...ลูกทำให้เรามีสติขึ้นมาได้จริง ๆ”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 27 January 2023)

(13) “มั่นใจได้คะแม่ว่ามาถูกทางแล้ว ไม่จำเป็นต้องรู้สึกผิด”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 1 January 2023)

(14) “แน่นอนล่ะว่า อาชีพแม่ฉันไม่มีวันหยุด เหนื่อยต่อเนื่อง บางครั้งก็มีพิวขาดกันไปบ้าง แต่ลูก ๆ ก็ยังคงรักและให้อภัยแม่ตลอด”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 28 February 2023)

จากตัวอย่างที่ (12) - (14) พบการใช้คำแสดงทัศนภาวะโดยการใช้คำแสดงความมั่นใจคำว่า “จริง ๆ” “มั่นใจได้” และ “แน่นอน” เพื่อให้กำลังใจแก่แม่ลูกอ่อน ซึ่งเผยให้เห็นถึงภาวะความรู้สึก ความกดดันต่าง ๆ ที่แฝงอยู่เบื้องหลัง ผู้ผลิตใช้ถ้อยคำดังกล่าวสร้างความมั่นใจเสมือนว่าผู้ผลิตเพจเองเคยผ่านประสบการณ์ดังกล่าวมาแล้ว จึงสร้างความรู้ที่ดีและกำลังใจแก่แม่ลูกอ่อน

1.3 การใช้คำพ้อง (Synonyms) คือการใช้คำที่มีการเขียนหรืออ่านออกเสียงเหมือนกัน (Damnoensawat, 2012) เพื่อเล่นความหมายและทำให้คำ ๆ นั้นโดดเด่นขึ้นมา เช่น

(15) “วันที่ลูกเกิดคือ วันที่พ่อแม่เกิดเหมือนกัน”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 20 January 2023)

(16) “อีกหนึ่งลากที่แม่อย่างเราอยากได้” “ลูกหลับยาวคือลากอันประเสริฐ”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 24 January 2023)

จากตัวอย่างที่ (15) คำว่า “เกิด” คำแรก หมายถึงการเกิดออกมาจากท้องแม่ นับเป็นการเริ่มชีวิตบนโลกส่วน “เกิด” คำที่สองหมายถึงการเริ่มต้นบทบาทของความเป็นพ่อแม่ การเกิดสถานะและบทบาทหน้าที่ใหม่ในครอบครัว ที่ต้องเรียนรู้การเลี้ยงลูกและปรับตัวกับครอบครัวที่มีสมาชิกเพิ่มขึ้น คำว่า “เกิด” ทั้งสองคำหมายถึงการเริ่มต้นเหมือนกันแต่เป็นการเริ่มต้นคนละแบบ เป็นการเริ่มต้นที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน

ส่วนในตัวอย่างที่ (16) ผู้ผลิตเพจต้องการเล่นคำว่า “ลาก” ที่หมายถึง กำไร สมบัติ หรือของมีค่าที่ได้มาโดยไม่คาดคิด กับ “ลาก” ที่หมายถึงการที่แม่ได้พักผ่อนเพราะลูกนอนหลับยาว การใช้กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏนี้แสดงให้เห็นว่าแม่ลูกอ่อนเหนื่อยจากการเลี้ยงลูกและดูบ้านมากจนไม่มีเวลาในการพักผ่อน ดังนั้นการพักผ่อนจึงเป็นสิ่งที่แม่ลูกอ่อนต้องการมากที่สุด

1.4 การอ้างอิง (Reference) เป็นกลวิธีทางภาษาที่ผู้เขียนการกล่าวถึงกลุ่มคนส่วนใหญ่เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ทำให้เกิดอิทธิพลกับความคิดความเชื่อของคนและทำให้ข้อมูลได้รับการยอมรับ (Pongudom, 2005 as cited in Supanchanaburee, Thammachoto & Khumkhiam, 2022 : 313) เช่น

(17) “แม่ ๆ หลายคนอาจกำลังรู้สึกเลว รู้สึกผิดว่าทำไมตัวเองไม่ช่วยเหลือลูก”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 1 January 2023)

(18) “พ่อแม่ทุกคนทนต่อสายตาย่างนี้ไม่ไหว ใจอ่อนทุกราย”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 10 June 2023)

(19) “โหมเมนต์นี้ สู้ที่สุดแล้ว สำหรับคนเป็นแม่”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 16 January 2023)

จากตัวอย่างที่ (17) - (19) ผู้ผลิตเพจใช้การอ้างส่วนใหญ่ โดยใช้คำว่า “หลายคน” “ทุกคน” “คนเป็นแม่” เพื่อโน้มน้าวให้ผู้รับสารเห็นคล้อยตามข้อมูลที่นำเสนอและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์และเกิดความรู้สึกเป็นพวกพ้องเดียวกัน

1.5 การใช้อุปมาอุปไมย (Metaphor) คือการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบนั้นมาจากต่างกลุ่มกัน (Lakoff & Johnson, 1989 : 5-9) โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายต้นทางเรียกว่า “แบบเปรียบเทียบ” หรือ “source domain” ไปยังวงความหมายปลายทางเรียกว่า “สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ” หรือ “target domain” หรือ “tenor” (Kövecses, 2002 : 4) ผู้ผลิตเพจใช้อุปมาอุปไมยเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดเกี่ยวกับความเป็นแม่ลูกอ่อน เช่น

(20) “อย่าดับร้อนด้วยความร้อน”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2 January 2023)

(21) “ลูกคือกระแจะสะท้อนเราที่เป็นพ่อแม่”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 14 October 2023)

(22) “หลังมีลูกเราจะกลายเป็นแม่เหล็กสำหรับลูกทันที”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 3 June 2023)

จากตัวอย่างที่ (20) ผู้ผลิตเพจเปรียบเทียบความโกรธซึ่งอยู่ในวงความหมายปลายทางเป็นไฟหรือความร้อนซึ่งอยู่ในวงความหมายต้นทาง เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าความเครียด ความหงุดหงิด หรือความโกรธของแม่เปรียบเหมือนไฟที่กำลังเผาไหม้ลูกของตนเอง การใช้อารมณ์เพื่อหยุดลูกในขณะที่ลูกกำลังอแงไม่เป็นผลดีต่อลูกทั้งด้านจิตใจและการลอกเลียนแบบพฤติกรรม ฉะนั้นแม่ต้องรู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองแล้วค่อยเข้าหาลูก

ในตัวอย่างที่ (21) ผู้ผลิตเพจต้องการสื่อความหมายว่าลักษณะนิสัยหรือการแสดงออกของลูกเปรียบเหมือนกระจกที่สะท้อนถึงการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ เพราะลูกจะเลียนแบบพฤติกรรมของพ่อแม่ ฉะนั้นพ่อแม่จึงต้องระมัดระวังในการแสดงออกทั้งคำพูดและการกระทำ เพื่อเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่ลูก

ส่วนในตัวอย่างที่ (22) ผู้ผลิตเปรียบเทียบแม่เป็นแม่เหล็ก เพื่อต้องการจะถ่ายทอดความหมายให้เห็นว่าแม่ลูกอ่อนเป็นแม่เหล็กที่ดูดให้ลูกเข้าหาตลอดเวลา และการที่ลูกซึ่งอยู่ในวัยเด็กอ่อนชอบอยู่ติดกับแม่เพราะลูกรู้สึกอบอุ่นและไวใจ และเพราะแม่เป็นที่พึ่งเป็นที่ต้องการของลูกที่สุด

1.6 การใช้มูลบท (Presupposition) คือการใช้รูปภาษาเพื่อบอกถึงสิ่งที่มีอยู่ก่อนแล้ว (Phakdeephasook, 2010 : 58) เช่น

(23) “มิติใหม่แห่งการเคาท์ดาว์นหลังมีลูก”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 31 March 2023)

จากตัวอย่างที่ (23) ผู้ผลิตเพจเลือกใช้คำว่า “มิติใหม่” เพื่อเป็นการบอกเล่าให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของการใช้ชีวิตของผู้หญิงคนหนึ่งที่ก่อนมีลูกสามารถไปเที่ยวฉลองปีใหม่ที่ไหนก็ได้แต่เมื่อมีลูกแล้วและกำลังเป็นแม่ลูกอ่อน จะต้องดูแลลูกอยู่บ้านไม่สามารถที่จะไปไหนมาไหนได้อย่างสะดวก

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ผู้ผลิตเพจจะใช้กลวิธีการ**ปฏิเสธมูลบท** ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความคิดความเชื่อที่แฝงอยู่เบื้องหลังความเป็นแม่ลูกอ่อน เช่น

(24) “ฝึกลูกอย่ารู้สึกผิด”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 1 January 2023)

(25) “เพราะการเป็นแม่ก็ยากและต้องเรียนรู้ทุกวันแล้ว จะมีบ้างที่ผิดพลาดก็ให้อภัยตัวเอง

บ้างนะ อย่ากดดันตัวเองเลย”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 14 February 2023)

จากตัวอย่างที่ (24) พบการปฏิเสธมูลบท ได้แก่คำว่า “อย่ารู้สึกผิด” แสดงให้เห็นความคิดที่แฝงอยู่ว่าคนเป็นแม่มักรู้สึกผิดที่จะลงโทษลูกแต่ก็เป็นสิ่งที่ต้องทำเพื่อสั่งสอนลูกในสิ่งที่ถูกต้อง ผู้ผลิตเพจใช้ภาษาแสดงความคิดเห็นดังกล่าวเพื่อนำให้เห็นถึงสิ่งที่แม่ลูกอ่อนควรทำ ส่วนในตัวอย่างที่ (25) พบการปฏิเสธมูลบท ได้แก่ คำว่า “อย่ากดดันตัวเองเลย” แสดงให้เห็นความคิดที่แฝงอยู่ว่าการเป็นแม่เต็มไปด้วยความกดดันและความคาดหวังในการที่จะเลี้ยงลูกได้อย่างสมบูรณ์แบบ มีการใช้คำว่า “อย่า” เพื่อเสนอให้แม่ลูกอ่อนปรับเปลี่ยนความคิดแบบเดิม อย่ากดดันตัวเองในการเลี้ยงลูก ควรทำความเข้าใจและให้กำลังใจตนเองว่าการเลี้ยงลูกย่อมมีความผิดพลาดได้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบ การเปรียบเทียบชั้นกว่า อยู่ในกลวิธีการใช้มูลบทเพื่อนำเสนอความคิดในลักษณะของการเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งมากกว่าหรือเท่ากับอีกสิ่งหนึ่ง แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่มากกว่าหรือเหนือกว่าสิ่งที่มีมาก่อน เช่น

(26) “เลี้ยงลูกไม่เท่าไร แต่ห้ามไม่ให้ลูกทะเลาะกันน้อยกว่า”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 9 April 2023)

(27) “การได้กอดลูกก็ว่าสุขแล้ว แต่ลูกกอดคืนนี่สุขยิ่งกว่า”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 17 August 2023)

จากตัวอย่างที่ (26) พบเปรียบเทียบชั้นกว่า ได้แก่ คำว่า “เหนื่อยกว่า” เพื่อบอกเล่าถึงความเหนื่อยที่แม่ลูกอ่อนต้องเผชิญ และในตัวอย่างที่ (27) ผู้ผลิตเพจใช้การเปรียบเทียบชั้นกว่า ได้แก่ คำว่า “สุขยิ่งกว่า” เพื่อสื่อความคิดว่าลูกคือกำลังใจและความสุขของแม่

1.7 การใช้คำถามวาทศิลป์ (Rhetorical Question) เป็นการถามที่ไม่ต้องการคำตอบ เพราะผู้ผลิตเพจรู้หรือมีคำตอบอยู่ในใจอยู่แล้ว (Pongudom, 2005 : 113) คำถามเชิงวาทศิลป์มักใช้เพื่อเปรียบเทียบ ชักชวนหรือชี้นำความคิดของผู้รับสาร เช่น

(28) “ได้นอนเมื่อไหร่ก่อน”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 22 January 2023)

(19) “ลูกหลับทำไมแม่ไม่หลับ”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 5 March 2023)

(30) “การได้มีลูก ได้เลี้ยงเขา ให้เขาได้กินนมเราแบบนี้ เราว่ามันเป็นอะไรที่รู้สึกอบอุ่น ผูกพัน และมีความสุขที่สุดแล้ว แม่ ๆ คิดเหมือนกันไหมคะ”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 17 January 2023)

จากตัวอย่างที่ (28) พบใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ ได้แก่ คำว่า “เมื่อไหร่” โดยผู้ผลิตเพจไม่ได้ต้องการถามเพื่อให้ได้คำตอบแต่เพื่อบอกเล่าว่าแม่ลูกอ่อนต้องเลี้ยงลูกทำให้มีเวลาในการพักผ่อนน้อย ในตัวอย่างที่ (29) ผู้ผลิตเพจใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ ได้แก่ คำว่า “ทำไม” เพื่อสื่อให้เห็นเหตุผลและความรู้สึกของแม่ว่าช่วงเวลาที่ลูกหลับเป็นช่วงเวลาที่แม่ได้ชื่นชมได้กอดและมองลูกด้วยความรัก และในตัวอย่างที่ (30) ใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ ได้แก่ คำว่า “คิดเหมือนกันไหมคะ” เพื่อต้องการชี้นำความคิดของผู้รับสาร และชักจูงความรู้สึกให้เป็นพวกเดียวกัน

1.8 การใช้ประโยคแสดงความขัดแย้งหรือตรงข้ามกัน ในงานวิจัยนี้หมายถึงการที่ผู้ผลิตเพจใช้ข้อความที่มีเนื้อความย้อนแย้งกัน ตรงข้ามกับความเป็นจริงที่ควรจะเป็น หรือการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ตรงข้ามกันในลักษณะเปรียบเทียบเพื่อสื่อความคิดบางอย่าง เช่น

(31) “แม้การเลี้ยงลูกมันจะเหนื่อยแสนเหนื่อย แต่ถึงยังงี้..ก็ยังไม่ยอมมีลูกอยู่ดี”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 6 September 2023)

(32) “เพิ่งเข้าใจ ก่อนมีลูกคิดว่าการทำงานนอกบ้านเหนื่อยและเครียด...หลังมีลูกคิดว่าการทำงานคือความผ่อนคลาย”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 1 June 2023)

จากตัวอย่างที่ (31) และ (32) สื่อให้เห็นความคิดที่ว่าแม่ลูกอ่อนต้องต้องเผชิญกับความเหน็ดเหนื่อยในการเลี้ยงลูก แต่ถึงอย่างไรก็ยังยินดีและเต็มใจที่จะเป็นแม่เพราะลูกคือความสุขอันคุ้มค่าที่ได้มา

1.9 การใช้ประโยคแสดงเงื่อนไข ในงานวิจัยนี้หมายถึงประโยคที่มีใจความเป็นเงื่อนไขต่อกัน กล่าวคือประโยคหนึ่งเป็นต้นเงื่อนไข อีกประโยคหนึ่งเป็นผลหรือการกระทำที่ตามมา เช่น

(33) “เขาวางกันว่าอย่าปล่อยลูกไว้กับพ่อ ถ้าไม่จำเป็น”

(Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 16 January 2023)

(34) “หากเรารักและให้ความสำคัญกับสิ่งไหนมากพอ คำว่า...ไม่มีเวลาจะไม่ได้อยู่ในหัวเลย”

(Facebook Page "Khun Mae Luk On", 15 May 2023)

จากตัวอย่างที่ (33) ข้อความนี้ผู้ผลิตเพจใช้กลวิธีการใช้ประโยคแสดงเงื่อนไขเพื่อแสดงให้เห็นว่าแม่เลี้ยงลูกได้ดีกว่าพ่อ โดยมีประโยคที่เป็นตัวเงื่อนไขว่า “ถ้าไม่จำเป็น” และมีประโยคบอกการกระทำภายใต้เงื่อนไขว่า “อย่าปล่อยลูกไว้กับพ่อ” ส่วนในตัวอย่างที่ (34) ผู้ผลิตเพจต้องการแสดงความคิดผ่านบทบาทความเป็นแม่ลูกอ่อนว่าครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด แม่จึงเสียสละและทุ่มเทเวลาให้กับครอบครัว โดยมีประโยคที่เป็นตัวเงื่อนไขว่า “หากเรารักและให้ความสำคัญกับสิ่งไหนมากพอ” และมีประโยคบอกการกระทำภายใต้เงื่อนไขว่า “คำว่า...ไม่มีเวลาจะไม่ได้อยู่ในหัวเลย”

1.10 การซ้ำกระบวนประโยค (Repeating Pattern) คือ การนำประโยคที่มีโครงสร้างคล้ายคลึงกัน 2 ประโยคหรือมากกว่านั้นมาลำดับต่อเนื่องกัน เป็นการให้ข้อมูลบางประการในประโยคซ้ำเดิม ขณะเดียวกันก็มีการให้ข้อมูลใหม่บางประการที่แตกต่างออกไป เพื่อตอกย้ำและเปรียบเทียบภาพหรือความคิดบางประการที่ตัวบทต้องสื่อไปยังผู้รับสารไว้ในคราวเดียวกัน นอกจากนี้การซ้ำกระบวนประโยคยังเป็นการทำให้ข้อมูลเก่าที่ถูกกล่าวซ้ำและข้อมูลใหม่ในประโยคเด่นชัดขึ้น จนเป็นที่สะดุดตาแก่ผู้อ่าน ด้วยเหตุนี้ การซ้ำกระบวนประโยคจึงเป็นกลวิธีทางภาษาที่ทำให้ตัวบทสามารถสื่ออุดมการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Maneesai, 2010 : 145) เช่น

(35) “ไม่ว่าลูกเราจะเป็นอย่างไร ก็ไม่ควรเอาลูกไปเปรียบเทียบกับใคร เพราะเด็กต่างกัน การเรียนรู้ก็ต่างกัน การพูดก็ต่างกัน และความสามารถในแต่ละด้านก็ต่างกัน เราแม่เลี้ยงลูกให้มีความสุขกันดีกว่านะคะ”

(Facebook Page "Khun Mae Luk On", 27 February 2023)

(36) “ความเป็นแม่ที่ทำงานบ้านวนไป เลี้ยงลูกวนไป ความเหนื่อยที่วนไปเหมือนกัน ทำให้เราปรับตัวได้ยาก เพราะรายวันมันซ้ำๆ แต่ไม่ได้พัก”

(Facebook Page "Khun Mae Luk On", 27 January 2023)

(37) “อาชีพแม่ไม่มีวันหยุด ไม่มีโบนัส ไม่มีวันลาพักร้อน ทำงานบ้าน เลี้ยงลูกก็วนไป กลางวันเรารู้สึกเหนื่อยล้ามาก พอลูกหลับเรากลับไม่อยากจะหลับเร็ว”

(Facebook Page "Khun Mae Luk On", 5 March 2023)

จากตัวอย่างที่ (35) ผู้ผลิตเพจตั้งใจซ้ำคำว่า “ต่าง” เพื่อเน้นย้ำว่าเพราะความแตกต่างเหล่านั้นแม่จึงไม่ควรเอาลูกไปเปรียบเทียบกับใคร โดยสื่อให้เห็นความคิดที่ว่าแม่ลูกอ่อนต้องเลี้ยงลูกให้ถูกวิธี ส่วนในตัวอย่างที่ (36) และ (37) ผู้ผลิตตั้งใจซ้ำคำว่า “วนไป” และ “ไม่มี” เพื่อเน้นย้ำถึงหน้าที่และความเหน็ดเหนื่อยที่แม่ลูกอ่อนต้องเผชิญ

1.11 การใช้ภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยได้นำส่วนที่เป็นรูปภาพที่ปรากฏพร้อมกับข้อความมาวิเคราะห์ร่วมด้วย เพราะในรูปภาพจะมีการแสดงสีหน้า อารมณ์ อากัปกริยาต่างๆ ของตัวละคร รวมถึงฉากและการลำดับเหตุการณ์ องค์ประกอบของรูปภาพเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของการประกอบสร้างความหมายบางอย่างเกี่ยวกับความเป็นแม่ลูกอ่อนซึ่งช่วยในการอธิบายความหมาย ความคิด และสื่อถึงอุดมการณ์ได้ดียิ่งขึ้น โดยจะนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ ดังนี้

การนำเสนอรูปภาพในเพจคุณแม่ลูกอ่อน พบว่าในรูปภาพจะมีตัวละครหลักอยู่ 4 ตัวละคร คือ พ่อ แม่ และลูก 2 คน ซึ่งพี่สาวน่าจะอยู่ในวัยประมาณ 5-6 ขวบ ส่วนน้องชายน่าจะอยู่ในวัยประมาณ 6 เดือน ถึง 1 ขวบ เพราะจากรูปภาพเด็กอยู่ในวัยที่กำลังคลานและยังดีมนมจากอกแม่ โดยตัวละครที่เป็นแม่จะปรากฏในรูปภาพจำนวนมากที่สุด ทั้งรูปภาพที่แสดงบทบาทในการเลี้ยงลูก การจัดการงานบ้าน และการดูแลสามี ซึ่งรูปภาพที่ปรากฏมักจะเป็นภาพของแม่กับลูกและฉากส่วนใหญ่คือพื้นที่ภายในบ้าน ส่วนภาพของพ่อที่อยู่ในพื้นที่ภายในบ้านนั้นมีจำนวนน้อย แสดงให้เห็นว่าแม่เป็นผู้ครอบครองพื้นที่ในบ้านและบทบาทภายในบ้านถูกสร้างให้เป็นของแม่มากกว่าของพ่อ ส่วนฉากที่เป็นพื้นที่นอกบ้าน เช่น สถานที่ท่องเที่ยว สถานที่ทำงาน มักจะพบตัวละครที่เป็นพ่อปรากฏอยู่ในรูปภาพเกือบทุกภาพ

นอกจากนี้ยังพบว่าตัวละครที่เป็นแม่ส่วนใหญ่จะแสดงสีหน้าเห็นดีเห็นงามกว่าสีหน้าที่มีรอยยิ้ม โดยตัวละครที่เป็นแม่จะแสดงสีหน้าที่มีรอยยิ้มในสถานการณ์ที่ลูกนอนหลับ ลูกกินข้าว แม่ได้กอดได้หอมลูก ลูกสองคนรักกัน ลูกเล่นกับพ่อ ลูกกอดแม่ แม่ได้กอดพ่อ และเมื่อได้ไปเที่ยวกับครอบครัว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม่ลูกอ่อนต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ทำให้เห็นดีเห็นงาม กตัญญู และวิตกกังวล มากกว่าสถานการณ์ที่ทำให้สุขใจและมีรอยยิ้ม การแสดงความรักจากลูกและสามีจึงเป็นกำลังใจสำคัญของคุณแม่ลูกอ่อน

อย่างไรก็ตาม ความทุกข์หรือความเห็นดีเห็นงามที่ต้องเผชิญนั้นไม่ทำให้ความรู้สึกอยากเป็นแม่ลดลงได้ แม่ยังคงเลือกที่จะเป็นแม่และทำหน้าที่แม่ให้ดีที่สุดต่อไป เพราะถ้าไม่ได้คือความสุข ซึ่งคุ้มค่ากับความเห็นดีเห็นงามที่ต้องเผชิญ ตัวอย่างรูปภาพและข้อความที่แสดงถึงความคิดดังกล่าว เช่น

Figure 3 “เป็นแม่มันเหนื่อย แต่ก็รู้ว่าถ้าให้หยุดความเป็นแม่ ย้อนกลับไปไม่มีลูกก็ไม่เอาเหมือนกัน”

Figure 3 Khun Mae Luk On: 7 April 2023

(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

Figure 4 “แต่ทุกครั้งที่เราเห็นลูกหลับ เราก็ก็นึกเค้า และรักเขามากเสียจนลืมคำว่า เหนื่อยไม่ไหว ไปเลย”

Figure 4 Khun Mae Luk On: 7 April 2023

(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

จาก Figure 3 และ 4 แสดงให้เห็นสีหน้า อารมณ์ที่เหนื่อยของแม่ลูกอ่อน รูปภาพบอกเล่าสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่แม่ลูกอ่อนต้องเลี้ยงลูกพร้อม ๆ กับการทำงานอื่น ๆ ดังนั้นการนำรูปภาพมาวิเคราะห์ร่วมกับการใช้ภาษาจะช่วยให้การวิเคราะห์ความหมายและความคิดที่แฝงอยู่ได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้ผลิตเพจยังสร้างเอกลักษณ์การแต่งกายให้ตัวละครแม่ลูกอ่อนด้วยชุดเดรสสีฟ้าที่ดูใส่สบายไม่รัดรูป แสดงให้เห็นถึงรูปร่างของคุณแม่ลูกอ่อนหลังคลอดที่มีน้ำหนักและขนาดตัวเพิ่มขึ้น มีการนำเสนอภาพของแม่ในสภาพร่างกายที่ดูทรุดโทรม ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ต้องดูแลลูกและดูแลงานบ้าน และรูปภาพทุกภาพยังแสดงสีหน้าท่าทางที่บ่งบอกถึงภาวะทางอารมณ์ของแม่ลูกอ่อนได้อย่างชัดเจน

2. อุดมการณ์ “ความเป็นแม่ลูกอ่อน” ในเพจเฟซบุ๊ก “คุณแม่ลูกอ่อน”

องค์ประกอบของรูปภาพดังที่ได้กล่าวมานี้เป็นข้อมูลสำคัญส่วนหนึ่งที่น่ามาใช้ในการวิเคราะห์ร่วมกับกลวิธีทางภาษาซึ่งมีความสัมพันธ์และเป็นส่วนสำคัญในการประกอบสร้างชุดความคิดหรืออุดมการณ์เกี่ยวกับความเป็นแม่ลูกอ่อนในเพจเฟซบุ๊กคุณแม่ลูกอ่อน

2.1 การเป็นแม่ลูกอ่อนต้องพร้อมรับมือและเผชิญกับความเห็นดีเห็นงาม

เพจเฟซบุ๊กคุณแม่ลูกอ่อนสร้างและสื่อให้ผู้รับสารโดยเฉพาะผู้หญิงเกิดความคิดความเชื่อว่าการเป็นแม่ลูกอ่อนจะต้องเผชิญความเห็นดีเห็นงามจากบทบาทหน้าที่และภาระในการเลี้ยงลูกและดูแลบ้านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งที่คุณแม่ลูกอ่อนต้องมีคือความอดทน พร้อมทั้งจะเผชิญกับความเห็นดีเห็นงาม เพราะไม่สามารถที่จะปฏิเสธภาระหน้าที่และความรับผิดชอบดังกล่าวได้ โดยจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบชุดความคิดที่สัมพันธ์กัน ดังนี้

2.1.1 แม่ลูกอ่อนต้องพร้อมเผชิญกับความเหน็ดเหนื่อยในการเลี้ยงลูกและการจัดการงานบ้าน ผู้ผลิตเพจประกอบสร้างความคิดดังกล่าวโดยใช้กลวิธีทางภาษาทั้งที่เป็นข้อความและรูปภาพ โดยพบชุดความคิดนี้ปรากฏมากที่สุด เช่น

Figure 5 “การเป็นแม่ที่ต้องทำทุกอย่างให้ลูก จากที่เราคิดว่าว่างนอนจนจะลืมตาไม่ไหว อุ้มลูกเมื่อยจนปวดแขนอ้อมต่อไปไม่ไหวแล้ว เหนื่อยจนสายตัวแทบขาด แต่จากที่ผ่านๆ มา ความเป็นแม่ มันทำให้เรารู้ว่า เวลาที่ลูกหิว ลูกป่วย ลูกอยากให้อุ้ม เราก็คงพบว่าเราสามารถ ทำมันได้หมด แม้ว่าเราจะเหนื่อยแค่ไหนก็ตาม เสมือนว่าความเหนื่อยไม่มีอยู่จริง”

Figure 5 Khun Mae Luk On: 23 April 2023
(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

Figure 6 “ความเหนื่อยของคนเป็นแม่ บางครั้งมันเยอะ และอัดอั้นเสียจนไม่รู้จะพูดออกมาได้ยังไง ไม่รู้ว่าจะเริ่มจากตรงไหน การได้ร้องให้ออกมาก็ทำให้เรารู้สึกปลดปล่อยได้เหมือนกันนะคะ เราไม่จำเป็นต้องเข้มแข็งตลอดเวลา”

Figure 6 Khun Mae Luk On: 18 April 2023
(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

Figure 7 “การมีลูก 2 คน ความเหนื่อยจากการเลี้ยงลูก ยังไม่เท่ากับเหนื่อยที่ต้องคอยดู คอยห้ามไม่ให้ทะเลาะกัน”

Figure 7 Khun Mae Luk On: 9 April 2023
(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

จากตัวอย่างผู้ผลิตเพจใช้กลวิธีการปฏิเสธมูลบท (Figure 5) “ความเหนื่อยเหมือนไม่มีจริง” กลวิธีการใช้อุปลักษณ์ (Figure 6) “ความเหนื่อยที่กลั่นออกมาเป็นน้ำตา” และกลวิธีการเปรียบเทียบชั้นกว่า (Figure 7) “เลี้ยงลูกนะไม่เท่าไร แต่ห้ามไม่ให้ทะเลาะกันเหนื่อยกว่า” กลวิธีทางภาษาที่พบทั้ง 3 กลวิธีใช้อธิบายและตอกย้ำถึงความเหนื่อยของแม่ให้เห็นภาพชัดเจน บอกเล่าถึงบทบาทของแม่ลูกอ่อน แสดงความรู้สึกละแวกและความเหน็ดเหนื่อยของแม่ลูกอ่อนในการเลี้ยงลูกไปพร้อมกับการทำงานบ้าน ซึ่งเป็นหน้าที่ปฏิเสธไม่ได้และถึงแม้จะเหนื่อยแต่ก็เป็นความเหนื่อยบนความสุขที่ได้ดูแลลูกและครอบครัว ฉะนั้นคนเป็นแม่จึงต้องยอมรับและอดทนกับบทบาทหน้าที่ดังกล่าว

2.1.2 แม่ลูกอ่อนต้องพร้อมเผชิญและยอมรับกับสภาพร่างกายที่ทรุดโทรมลง นอกจากต้องรับมือกับความเหน็ดเหนื่อยในการเลี้ยงลูกและการดูแลงานบ้านแล้ว แม่ลูกอ่อนยังต้องอดทนและยอมรับที่จะเผชิญกับการสภาพร่างกายที่ทรุดโทรมลงอันเนื่องมาจากการเลี้ยงลูกและการดูแลงานบ้าน เช่น

Figure 8 “นี่คนหรือแพนด้ากันแน่...”

Figure 8 Khun Mae Luk On: 24 August 2023

(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

Figure 9 “จะยังงี้ก็ยังไม่อยากเล่นกับลูกอยู่ดีนะแหละนะ”

Figure 9 Khun Mae Luk On: 26 February 2023

(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

Figure 10 “รู้ว่าเป็นคำทักแหละ แต่ก็แอบเจ็บเส็กๆ”

Figure 10 Khun Mae Luk On: 16 April 2023

(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

จากตัวอย่างผู้ผลิตเพจใช้กลวิธีการปฏิเสธมูลบท (Figure 8) “นอนเต็มตื่นหรือไม่ได้สัมผัสมานานและ” กลวิธีการใช้อุปลักษณ์ (Figure 9) “เล่นกับลูกรางวัลคือความสุข ของแถมคือปวดหลัง” และกลวิธีการใช้คำทัศนภาวะโดยการใช้อุปมาปฏิเสธ (Figure 10) “แบบนี้ไม่ต้องหักก็ได้นะ” ทั้งยังมีการใช้รูปภาพเพื่อแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของสภาพร่างกายหลังมีลูก จากภาพและภาษาที่ปรากฏเผยให้เห็นว่าก่อนที่จะมีลูก แม่มีสภาพร่างกายที่ดี ได้พักผ่อนอย่างเต็มที่ แต่หลังจากมีลูกแล้วแม่ต้องรับภาระในการเลี้ยงลูกและดูแลบ้านจนไม่มีเวลาดูแลตนเอง ทำให้แม่เผชิญกับสภาพร่างกายที่ทรุดโทรมลง รวมถึงเผชิญกับภาวะการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติร่างกายหลังคลอด

2.1.3 แม่ลูกอ่อนต้องรู้จักควบคุมและจัดการกับภาวะทางอารมณ์ของตนเองที่เกิดจากความเหน็ดเหนื่อยในหน้าที่และภาระต่าง ๆ ของแม่ ผู้ผลิตเพจนำเสนอให้เห็นว่าแม่ลูกอ่อนต้องเผชิญกับภาวะทางอารมณ์ในด้านลบไม่ว่าจะเป็นความโกรธ ความกดดัน ความเครียด ความทุกข์ใจ เสียใจ แต่เมื่ออยู่ในบทบาทของความเป็นแม่ แม่ลูกอ่อนจะต้องรู้จักเก็บความรู้สึก ควบคุมและจัดการกับอารมณ์ของตนเอง เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อลูกและครอบครัว เช่น

Figure 11 “ความเป็นแม่ที่ทำงานบ้านวนไป เลี้ยงลูกวนไป ความเหน็ดเหนื่อยวนไปเหมือนกัน ทำให้เราปรี๊ดแตกใส่ลูก เพราะการที่เราอยากนั่งพัก แต่ไม่ได้พักพอปรี๊ดใส่ลูกแล้ว มองที่แวตาลูก ทำให้เราเองก็พูดไม่ออก มันทั้งเหนื่อย โมโห สงสารลูกสุดท้าย...ลูกก็ทำให้เรามีสติขึ้นมาได้จริง ๆ”

Figure 12 “ความเป็นแม่ มีอะไรหลายอย่างให้ต้องคิด ไหนจะเรื่องความเป็นอยู่ของลูก ปากท้องของลูก การหลับนอนของลูก และอีกหลายอย่างที่ เป็นของเราและครอบครัวก็มีแหละที่เครียด เหนื่อย และพิวขาด แต่...ด้วยความไร้เดียงสาของลูก เขาไม่รู้หรอกว่าแม่ที่เขารักกำลังเผชิญกับอะไรอยู่ เขารู้แค่ว่า เขาต้องการแม่เท่านั้น การที่แม่เครียด และเสียงดังกับลูก บอกให้ลูกเงียบ มันคงไม่ใช่ทางออกที่ดีก่อนคุณแม่จะพูดอะไรออกไป ให้สุดหายใจเข้าลึก ๆ หลาย ๆ ครั้งจนกว่าจะรู้สึกตัวเองเย็นลง เมื่อนั้นค่อยเข้าหาลูกแล้วทุกอย่างจะเย็นลงได้”

Figure 11 Khun Mae Luk On: 27 January 2023

(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

Figure 12 Khun Mae Luk On: 2 January 2023

(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

Figure 13 “เข้าใจแม่ๆทุกคน หนักไปก็วางบ้างนะแม่”

Figure 13 Khun Mae Luk On: 7 July 2023

(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

จากตัวอย่างผู้ผลิตเพจใช้กลวิธีการใช้อุปลักษณ์ “ตึงสติ” (Figure 11) เพื่อเตือนให้แม่ลูกอ่อนมีสติ รู้จักควบคุมอารมณ์โกรธ และ “อย่าดับร้อนด้วยความร้อน” (Figure 12) เปรียบภาวะอารมณ์ของเด็กในขณะที่กำลังร้องไห้แงและอารมณ์โกรธของแม่เป็น ความร้อน เพื่อให้เห็นภาพว่าการใช้ความร้อนดับความร้อนไม่ได้ช่วยให้ความร้อนลดลง เช่นเดียวกันกับการใช้อารมณ์โกรธกับลูก ในขณะที่กำลังงอแงไม่ได้ช่วยให้สถานการณ์ดีขึ้น แม่ลูกอ่อนต้องใจเย็น มีสติ และรู้จักการกับอารมณ์ของตนเองเพื่อจัดการกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างราบรื่น ส่วนใน Figure 13 ผู้ผลิตเพจใช้กลวิธีการปฏิเสธมูลบท “ไม่มีใครอยากหงุดหงิดใส่ลูก...” ร่วมกับกลวิธีการอ้างถึงที่ปรากฏในคำอธิบายภาพ “เข้าใจแม่ๆทุกคน หนักไปก็วางบ้างนะแม่” เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้ข้อมูล ว่าปัญหาภาวะทางอารมณ์เป็นสิ่งที่แม่ ๆ ทุกคนต้องเจอและต้องจัดการ สะท้อนให้เห็นความเป็นจริงที่ว่าแม่ลูกอ่อนมีความวิตกกังวล ความกดดันในการเลี้ยงลูกและการดูแลงานบ้าน ผู้ผลิตเพจจึงต้องการบอกเล่าประสบการณ์ที่มีร่วมกันและให้กำลังใจแก่แม่ลูกอ่อน

2.2 แม่ลูกอ่อนต้องมีความสามารถในการเลี้ยงลูกและการจัดการงานบ้าน เป็นคุณสมบัติของความเป็นแม่ลูกอ่อนที่ผู้ผลิตเพจนำเสนอผ่านภาษาและรูปภาพโดยการบอกเล่าเหตุการณ์เพื่อแบ่งปันความรู้ แง่คิด มุมมองและแสดงให้เห็นความสามารถในการเลี้ยงลูกและการจัดการงานบ้านของแม่ลูกอ่อน การนำเสนอข้อมูลดังกล่าวสร้างขึ้นเพื่อกำหนด ตอกย้ำหน้าที่และบทบาทของแม่ลูกอ่อนที่สังคมคาดหวัง โดยจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบชุดความคิดที่สัมพันธ์กัน ดังนี้

2.2.1 แม่ลูกอ่อนต้องมีความคิดในแง่บวกและทัศนคติที่ดีในการเลี้ยงลูก ในเพจเฟซบุ๊กคุณแม่ลูกอ่อนส่วนใหญ่จะปรากฏภาพและการใช้ภาษาที่แสดงให้เห็นถึงความเหน็ดเหนื่อยจากการเลี้ยงลูกและการดูแลงานบ้านของแม่ลูกอ่อนซึ่งเป็นการแสดงความรู้สึกในด้านลบ แต่ในขณะเดียวกันผู้ผลิตเพจพยายามนำเสนอภาพและข้อความในลักษณะของการให้กำลังใจผ่านความคิด และทัศนคติของตัวละครแม่ลูกอ่อนที่แสดงให้เห็นถึงการมองโลกในแง่ดี และการมีความสุขในบทบาทความเป็นแม่ลูกอ่อน เป็นการแสดงความรู้สึกด้านบวก ซึ่งการที่แม่ลูกอ่อนจะเลี้ยงลูกและจัดการงานบ้านได้ดีนั้นต้องเริ่มจากการมีความคิดในแง่ บวกและทัศนคติที่ดีก่อน เช่น

Figure 14 “คนเราถ้าเรารักตัวเองมากพอ เราจะไม่เอาตัวเข้า
ใกล้คน Toxic ยิ่งเป็นแม่คนแล้ว เราก็ต้องเลือกเส้นทางที่ดี
ที่สุดให้ลูก ให้ลูกได้มีต้นแบบที่ดีกันนะคะ”

Figure 14 Khun Mae Luk On: 12 January 2023

(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

Figure 15 “นี่แหละหนึ่งในคุณค่าของความเป็นแม่ เพราะการ
มีลูกทำให้เราได้รู้ว่า เราอดทนและเข้มแข็งได้มากกว่าที่คิด”

Figure 15 Khun Mae Luk On: 9 March 2023

(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

Figure 16 “ลูกจะมีความสุขครอบครัวต้องมีความสุขก่อน”

Figure 16 Khun Mae Luk On: 2 April 2023

(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

จากตัวอย่างผู้ผลิตเพจใช้กลวิธีการใช้ประโยคแสดงเงื่อนไข (Figure 14) “คนเราถ้าเรารักตัวเองมากพอ เราจะไม่เอาตัวเข้าใกล้คน Toxic ...” เพื่อให้แ่งคิดแก่ผู้รับสารในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขด้วยการมีทัศนคติที่ดี เพราะลูกสัมผัสได้ถึงความคิดและทัศนคติของแม่ กลวิธีการใช้มูลบทที่เป็นการเปรียบเทียบขึ้น (Figure 15) “นี่แหละหนึ่งในคุณค่าของความเป็นแม่ เพราะการมีลูกทำให้เราได้รู้ว่า เราอดทนและเข้มแข็งได้มากกว่าที่คิด” ผู้ผลิตเพจต้องการให้กำลังใจและสร้างความรู้สึกที่ดีให้กับแม่ลูกอ่อนด้วยการชื่นชมและทำให้แม่มองเห็นคุณค่าในตนเอง ความอดทนและความเข้มแข็งจึงถูกสร้างให้เป็นคุณสมบัติที่น่าชื่นชมเพื่อให้เกิดความคิดและทัศนคติที่ดีในการเป็นแม่ลูกอ่อน และพบกลวิธีการใช้คำทัศนภาวะ “ต้อง” (Figure 16) “ลูกจะมีความสุขครอบครัวต้องมีความสุขก่อน” ผู้ผลิตเพจต้องการเน้นย้ำว่าการที่แม่ลูกอ่อนจะเลี้ยงลูกได้ดีนั้นต้องสร้างความสุขให้เกิดขึ้นในครอบครัวก่อน และการมีความสุขที่ดี ทัศนคติที่ดีก็จะนำไปสู่การสร้างความสุขในครอบครัว กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ ในการนำเสนอความคิดและทัศนคติที่ดีถูกนำเสนอผ่านตัวละครที่เป็นแม่ เพื่อให้แ่งคิดเกี่ยวกับการเลี้ยงลูก ในขณะที่ตัวผู้ผลิตเพจก็ให้กำลังใจแก่ผู้รับสารที่เป็นผู้ร่วมประสบการณ์เดียวกันด้วย

2.2.2 แม่ลูกอ่อนต้องเป็นแม่ศรีเรือน นอกจากบทบาทในการเลี้ยงลูกซึ่งเป็นหน้าที่หลักของแม่ลูกอ่อนแล้ว ผู้ผลิตเพจยังนำเสนอภาพของแม่ลูกอ่อนที่ต้องรับผิดชอบจัดการงานในบ้านด้วย ไม่ว่าจะเป็นการดูแลความสะอาดภายในบ้าน การดูแลสามี และการทำอาหาร เช่น

Figure 17 “ความจริงวันนี้ หลังจากเที่ยวปีใหม่”

Figure 17 Khun Mae Luk On: 31 December 2023
(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

Figure 18 “การเป็นแม่คนที่ต้องเลี้ยงลูกด้วย ทำงานบ้านด้วย แถมป่วยด้วย สิ่งที่ได้ก็มีแค่ การบอกตัวเองว่า “ฉันป่วยนะ” แต่กิจกรรมทุกอย่างก็ยังทำเหมือนเดิมไม่ต่างกัน ทน อึด ถึก ก็ มนุษย์แม่นี่แหละ”

Figure 18 Khun Mae Luk On: 14 April 2023
(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

Figure 19 “การเป็นแม่ที่ต้องทำทุกอย่างให้ลูก จากที่เราคิดว่า ง่วงนอนจนจะลืมตาไม่ไหว อุ้มลูกเมื่อยจนปวดแขนอ้อมต่อไป ไม่ไหวแล้ว เหนื่อยจนสายตัวแทบขาดแต่จากที่ผ่านๆ มา ความเป็นแม่มันทำให้เรารู้ว่า เวลาที่ลูกหิวลูกป่วย ลูกอยากให้อุ้มเราก็พบว่าเราสามารถทำมันได้หมด แม้ว่าเราจะเหนื่อยแค่ไหนก็ตามเหมือนว่า...ความเหนื่อยไม่มีอยู่จริง”

Figure 19 Khun Mae Luk On: 2 April 2023
(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

จาก Figure 17 – 19 จะเห็นได้ว่าผู้ผลิตเพจนำเสนอความเป็นแม่ศรีเรือนของแม่ลูกอ่อนผ่านทางรูปภาพ โดยปรากฏภาพที่แม่ทำงานบ้านทั้งล้างจาน เก็บกวาดบ้าน ซักผ้า พับผ้า เป็นผู้จัดการงานต่าง ๆ ในบ้านรวมทั้งการดูแลสามี

2.2.3 แม่ลูกอ่อนต้องพึ่งความรักและกำลังใจจากลูกและสามี ผู้ผลิตเพจใช้ภาษาและรูปภาพแสดงให้เห็นความสุขของคุณแม่ลูกเมื่อได้รับความรักและกำลังใจจากลูกและสามี ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้แม่ลูกอ่อนยอมที่จะตกอยู่ภายใต้ความเหน็ดเหนื่อยและยินดีจะทำหน้าที่แม่ด้วยความเต็มใจ เช่น

Figure 20 “การได้กอดลูกก็มีความสุขแล้ว แต่ลูกกอดคืนนี้...สุขยิ่งกว่า”

Figure 20 Khun Mae Luk On: 17 August 2023
(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

Figure 21 “ตักดวงไว้ในวันที่ลูกยังยอมให้เรา”

Figure 21 Khun Mae Luk On: 19 September 2023
(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

Figure 22 “ทุกวันนี้ไม่รู้ใครติดใคร...”

Figure 22 Khun Mae Luk On: 14 September 2023
(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

Figure 23 “บางครั้งความเป็นครอบครัวก็ไม่ได้ต้องการอะไรมากมายเลย ขอแค่นี้ก็พอแล้ว”

Figure 23 Khun Mae Luk On: 23 January 2023
(Source: Facebook Page “Khun Mae Luk On”, 2023)

จากตัวอย่างผู้ผลิตเพจใช้ภาษาและรูปภาพสื่อความคิดและอุดมการณ์ดังกล่าว ดังนี้ กลวิธีการเปรียบเทียบชั้นกว่า (Figure 20) “การได้กอดลูกก็มีความสุขแล้ว แต่ลูกกอดคืนนี้...สุขยิ่งกว่า” แสดงให้เห็นว่าแม่ลูกอ่อนจะมีความสุขหากได้รับการแสดงความรักกลับคืน กลวิธีการซ้ำกระสวนประโยค (Figure 21) “ในวันที่ลูกยังยอมให้เรา...หอมแก้ม ในวันที่ลูกยังยอมให้เรา...กอด ในวันที่ลูกยังอยากเล่นกับเรา ให้รีบตักดวงเวลานี้ไว้เยอะ ๆ ก่อนที่เค้าจะโต โลกของพ่อแม่ก็จะเล็กลง” แสดงให้เห็นว่าแม่ลูกอ่อนเข้าใจว่าลูกในวัยเด็กเป็นช่วงวัยที่แม่จะได้รับและได้แสดงความรักกับลูกอย่างใกล้ชิด แม่จึงตักดวงความสุขนั้นไว้ให้มากที่สุด

ขณะที่ยังมีเวลา กลวิธีการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ (Figure 22) “*ทุกวันนี้ไม่รู้ใครคิดใคร*” กลวิธีดังกล่าวไม่ได้ต้องการคำตอบเพราะผู้ผลิตเพจมีคำตอบอยู่ในใจแล้วแต่เพื่อต้องการแสดงความคิดและชวนให้เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวว่าแม่ลูกอ่อนต้องการความรักและความใกล้ชิดจากลูกและสามี การได้ไปไหนมาไหนด้วยกันคือความสุขของแม่ และกลวิธีการใช้อุปมา (Figure 23) “*สิ่งเล็ก ๆ ที่เติมเต็มกันได้*” โดยเปรียบเทียบใส่ใจจากพ่อเป็นสิ่งที่เติมเต็มความสุขให้กับแม่ ทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น จากการใช้กลวิธีทางภาษาที่กล่าวมานั้น ผู้ผลิตเพจต้องการแสดงให้เห็นว่าแม่ลูกอ่อนต้องการความรักจากลูกและสามี กำลังใจจากลูกและสามีเป็นสิ่งที่ทำให้แม่มีความสุข

3. วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม

3.1 การผลิตและการกระจายตัวบท

อุดมการณ์ความเป็นแม่ลูกอ่อนจากข้อมูลชุดนี้ถูกผลิตขึ้นและเผยแพร่ผ่านสื่อเฟซบุ๊กซึ่งอยู่ในรูปแบบเครือข่ายออนไลน์ เป็นสื่อสาธารณะที่มีการกระจายตัวบทไปได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง เป็นช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงง่ายและได้รับความนิยมจำนวนมาก ทั้งนี้เพจเฟซบุ๊ก “*คุณแม่ลูกอ่อน*” มีการเผยแพร่ตัวบทเกือบทุกวัน เดือนละประมาณ 20 กว่าโพสต์ ผู้รับสารสามารถติดตามหรือค้นหาย้อนหลังผ่านเครื่องมือสื่อสารของตนเอง ผู้ผลิตเพจใช้รูปภาพการ์ตูนและภาษาที่เข้าใจง่าย ส่วนใหญ่มักใช้ข้อความที่สั้น กระชับแต่กินความมาก ไม่มีความซับซ้อน ทำให้ผู้ที่ผ่านเข้ามาดูเพจสามารถรับสารผ่านรูปภาพและข้อความได้อย่างรวดเร็ว มีการเลือกใช้คำสรรพนามที่มีความเป็นกันเองทำให้รู้สึกเป็นพวกเดียวกัน สร้างความสนิทสนมกับผู้รับสารด้วยการแบ่งปันประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึกอย่างตรงไปตรงมา ในขณะที่เดียวกันผู้รับสารหรือผู้ที่ได้เห็นโพสต์ในเพจสามารถที่จะเขียนตอบโต้ แสดงความคิดเห็น หรือแสดงอารมณ์ความรู้สึกผ่านข้อความตอบกลับไปยังผู้ผลิตเพจได้ด้วย ไม่เพียงเท่านั้นยังเห็นได้ว่าผู้ผลิตเพจซึ่งเป็นผู้สื่อสารหลักทำหน้าที่สร้างและกระจายตัวบท ได้กำหนดให้พื้นที่ภายในบ้านเป็นฉากที่ปรากฏมากที่สุด เพื่อต้องการแสดงถึงความสัมพันธ์ของบทบาทหน้าที่ของแม่กับการครอบครองพื้นที่ภายในบ้าน การผลิตและการกระจายตัวบทดังกล่าวทำให้ความคิดความเชื่อเดิมที่ว่าผู้หญิงมีหน้าที่รับผิดชอบต่อพื้นที่ภายในบ้านยังคงตกย้ำและเป็นวิถีปฏิบัติอยู่ในสังคมไทย การศึกษากลวิธีทางภาษาและชุดความคิดที่ปรากฏจึงสะท้อนให้เห็นวาทกรรมบางอย่างที่ซ่อนอยู่

3.2 การบริโภคและการตีความตัวบท

ผู้ผลิตเพจเป็นผู้ส่งสารและมีลูกเพจหรือผู้ที่ได้เห็นโพสต์ในเพจเป็นผู้รับสารที่มีความคิดความเชื่อซึ่งถูกสังคมหล่อหลอมมาก่อน เมื่อได้รับข้อมูลที่ตรงกับความคิดความเชื่อเดิมหรือตรงกับประสบการณ์เดียวกันทำให้เกิดความเห็นด้วย คล้อยตาม และยอมรับตัวบทไปโดยทันที ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าผู้ผลิตเพจน่าจะมีสถานะเป็นคุณแม่ลูกอ่อน เพราะการนำเสนอตัวบทแสดงถึงความรู้ ความเข้าใจและความรู้สึกของผู้ที่เป็นแม่ลูกอ่อนจริง ๆ ข้อมูลบางประการที่น่าเสนอออกมาเป็นเรื่องละเอียดอ่อนยากที่คนทั่วไปที่ไม่ได้เป็นแม่จะเข้าใจ โดยผู้ผลิตเพจเป็นผู้มีอำนาจเหนือกว่าผู้รับสารเนื่องจากเป็นผู้สร้างและกำหนดตัวบท เป็นผู้ส่งต่อความคิดเกี่ยวกับความเป็นแม่ลูกอ่อนที่ครอบงำผู้รับสาร ซึ่งผู้ผลิตเพจจะทำหน้าที่เป็นผู้บอกเล่าประสบการณ์ ชี้นำ ให้แง่คิดและกำลังใจแก่แม่ลูกอ่อนด้วยกัน ซึ่งผู้รับสารหรือผู้ที่เข้ามาติดตามเพจส่วนใหญ่ น่าจะมีสถานะเป็นแม่ที่เป็นผู้ร่วมประสบการณ์เดียวกันกับผู้ส่งสาร เมื่อผู้รับสารได้เสพตัวบทจึงทำให้รู้สึกเป็นผู้ร่วมประสบการณ์เดียวกันก็จะกดติดตามเพจอันเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญที่ซ่อนอยู่ภายใต้การกระจายตัวบท โดยผู้ผลิตเพจจะได้ผลประโยชน์จากการกดติดตามหรือกดไลก์ซึ่งมีผลกับธุรกิจการขายสินค้าที่แฝงอยู่ในหน้าเพจนั้นด้วย

ไม่เพียงเท่านั้นกระบวนการหรือวิธีที่ตัวบทถูกผลิตขึ้นและเผยแพร่ออกไปยังทำให้เกิดการกระจายของชุดอุดมการณ์ที่ตกย้ำความเชื่อเดิมของผู้รับสารหรือผู้ที่เข้ามาชมเพจให้คงอยู่ในสังคมจนเกิดเป็นอุดมการณ์ที่กำหนดและครอบงำให้ผู้หญิงตกเป็นเครื่องมือบทบาททางเพศในสังคมที่ชายเป็นใหญ่ ทั้งยังมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้รับสารทั้งที่มีสถานะเป็นแม่และไม่ได้มีสถานะเป็นแม่ซึ่งอาจชื่นชม ยอมรับในบทบาทของความเป็นแม่ ในขณะที่เดียวกันก็อาจทำให้รู้สึกกลัวความเหน็ดเหนื่อยและปฏิเสธบทบาทความเป็นแม่ ซึ่งอาจเป็นเหตุผลส่วนหนึ่งที่ทำให้คนรุ่นใหม่ตัดสินใจมีลูกลดลง (Alljitblog, 2022) และชุดความคิดดังกล่าวอาจมีอิทธิพลให้ผู้หญิงในสังคมปัจจุบันหันมาเรียกร้องหรือสร้างความเท่าเทียมในบทบาททางเพศอีกด้วย

4. วิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม

มุมมองทางสังคมและวัฒนธรรมภายใต้อุดมการณ์บิดาธิปไตยมีผลต่อกระบวนการสร้างตัวบทและการบริโภคตัวบท การศึกษาวิธีทางภาษาแสดงให้เห็นชุดความคิดที่นำไปสู่การประกอบสร้างอุดมการณ์ "ความเป็นแม่อ่อน" ที่ปรากฏในเพจคุณแม่แม่อ่อน เผยให้เห็นว่าทฤษฎีบางอย่างที่ซ่อนอยู่ภายใต้อุดมการณ์ดังกล่าวที่ถูกประกอบสร้าง เผยแพร่ และตอกย้ำถึงบทบาทของผู้หญิงที่สังคมกำหนดให้มีหน้าที่ในการเลี้ยงลูกและการจัดการงานบ้าน ผ่านการผลิตซ้ำความคิดที่ว่า "แม่เป็นผู้ที่เหมาะสมกับการทำหน้าที่ดูแลลูกและดูแลบ้าน" ความคิดนี้ถูกส่งต่อกันมานานในสังคม กำหนดให้ภาระหน้าที่เลี้ยงลูกเป็นของแม่มากกว่าของพ่อ ซึ่งชุดความคิดดังกล่าวถูกประกอบสร้างขึ้นภายใต้สังคมชายเป็นใหญ่ทำให้บทบาทของผู้หญิงถูกจำกัดและถูกกำหนดโดยผู้ชายที่มองว่าผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าและต้องการการปกป้องดูแลจากผู้ชาย ดังที่ ทวีลักษณ์ พลราชม กล่าวถึงความเป็นหญิงให้สมัยโบราณไว้ว่า "ผู้หญิงเป็นแค่ผู้พึ่งพิง มีอำนาจในตัวเองน้อย และไม่มีความหมายทางประวัติศาสตร์" (Pollachom, 2017 : 162) ข้อสังเกตที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ เพจนี้ไม่ได้นำเสนอภาพความเป็นแม่ในสมัยใหม่ที่ต้อง "เก่งรอบด้าน สร้างรายได้แก่ครอบครัว ทนสมัยใฝ่รู้ ใส่ใจตนเองและทุกคนในบ้าน พร้อมรับการเลี้ยงลูกโดยลำพัง รู้เท่าทันเศรษฐกิจ และสามารถบริหารงานในบ้านและนอกบ้านได้อย่างสมดุล" (Bunwanno & Prichakun, 2022 : 193) แต่ยังคงนำเสนอภาพแม่ในรูปแบบเดิมของสังคม คือพื้นที่ของแม่ยังเป็นพื้นที่ในบ้าน แม่ไม่มีบทบาทของการเป็นผู้หญิงทำงานนอกบ้าน (working women) และยังต้องการความรักความใส่ใจจากพ่อซึ่งเผยให้เห็นความคิดของผู้ผลิตเพจที่กำลังส่งต่อไปยังผู้รับสารว่าแม่อ่อนเหมาะที่จะใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ภายในบ้านมากที่สุด เพราะแม่อ่อนมีลูกเล็กจึงต้องใช้เวลาในการดูแลลูกอย่างใกล้ชิดกว่าเด็กในวัยอื่น ๆ และด้วยเหตุผลสำคัญคือแม่อ่อนต้องให้น้ำนมแก่ลูกซึ่งปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมให้แม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้อย่างน้อย 6 เดือนตามเกณฑ์มาตรฐาน (Tamdee, 2016 : 8) องค์การอนามัยโลก (WHO) และยูนิเซฟ แนะนำว่าลูกควรได้กินนมแม่ต่อเนื่องไปจนอายุ 2 ปี หรือนานกว่านั้น ควบคู่กับอาหารตามวัยที่เหมาะสม เนื่องจากนมแม่เป็นอาหารที่เหมาะสมที่สุดสำหรับลูกด้วยองค์ประกอบด้านโภชนาการและการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน (The Department of Health, 2018) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ผลิตเพจจึงนำเสนอบทบาทของแม่อ่อนที่ปรากฏอยู่ในฉากพื้นที่ภายในบ้านมากที่สุด

นอกจากนี้สังคมยังให้การยอมรับและยกย่องผู้หญิงที่ได้เป็นแม่ว่า "ผู้หญิงที่ได้เป็นแม่คือผู้ที่ทำหน้าที่ในฐานะมนุษย์โดยสมบูรณ์แล้ว" ผู้หญิงเป็นแม่คนใดแสดงบทบาท "แม่" ตามที่สังคมคาดหวังได้ครบถ้วนย่อมถือเป็นเรื่องปกติ ไม่ใช่เรื่องประหลาดที่สังคมต้องแสดงความชื่นชมอย่างผิดธรรมชาติ แต่หากแม่คนใดทั้งข้างไม่เลี้ยงลูก ย่อมถูกตราหน้าจากสังคมว่าเป็นแม่ที่เลว" (Phonpradapphet, 2018 : 55-56) จากมุมมองของสังคมดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าในเพจคุณแม่แม่อ่อนจึงปรากฏบทบาทของแม่มากกว่าพ่อ มีรูปภาพที่นำเสนอบทบาทของแม่เลี้ยงลูกและทำงานบ้านมากกว่าพ่อ ตัวอย่างในบางภาพที่แม่เลี้ยงลูกเห็นเหนื่อยในขณะที่พ่อได้นอนหลับพักผ่อน ผู้ผลิตเพจนำเสนอภาพพ่อโดยที่ไม่ได้คำนึงว่าพฤติกรรมของพ่อที่ปรากฏในภาพนั้นจะถูกดำเนินจากผู้รับสารว่ากำลังเอาเปรียบปล่อยให้แม่อ่อนต้องทำหน้าที่ด้วยความเหน็ดเหนื่อยแต่เพียงผู้เดียว และผู้รับสารก็ไม่ได้รู้สึกว่าเป็นเรื่องผิดปกติแต่อย่างใดสังเกตได้จากคอมเมนต์ใต้รูปภาพผู้รับสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน แสดงให้เห็นความไม่เท่าเทียมและความลำเอียงของสังคมในการกำหนดบทบาทและคุณค่าให้กับผู้หญิง อย่างไรก็ตาม การนำเสนอรูปภาพที่พ่อที่นอนพักผ่อนในขณะที่แม่เลี้ยงลูกนี้จะแสดงถึงการยอมรับอำนาจของผู้ชาย ในขณะที่เดียวกันการที่เพจนำภาพเหล่านั้นมานำเสนอก็เป็นการทำทลายอำนาจเพศชายได้เช่นกัน โดยผู้ผลิตเพจอาจมีเจตนาแฝงเพื่อให้ผู้ชายได้เห็นถึงความเหน็ดเหนื่อยของบทบาทความเป็นแม่ และปรับเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้ร่วมดูแลลูก ผู้ผลิตเพจสร้างภาพให้ฝ่ายชายดูไม่ดี ดูเป็นผู้เอาเปรียบฝ่ายหญิงโดยใช้อำนาจของสื่อออนไลน์กดดันและทำลายอำนาจของเพศชาย

มุมมองทางสังคมและวัฒนธรรมจึงมีอิทธิพลต่อการประกอบสร้าง "ความเป็นแม่อ่อน" ให้เป็นไปตามที่สังคมกำหนดและตีกรอบไว้ โดยที่คนเป็นแม่อ่อนหรือแม้แต่ผู้ผลิตเพจเองก็อาจตกอยู่ใต้ความคิดความเชื่อดังกล่าวโดยที่ไม่รู้ตัว โดยสื่อออนไลน์ทำหน้าที่ผลิต ถ่ายทอด ตอกย้ำความคิดความเชื่อให้ผู้รับสารรับรู้ด้วยบทหรือชุดความคิดดังกล่าวด้วยความยินยอม ในขณะที่เดียวกันสื่อออนไลน์ยังมีอิทธิพลในการเรียกร้องสิทธิความเท่าเทียมของบทบาททางเพศของผู้หญิงโดยการนำเสนอภาพอำนาจชายเป็นใหญ่ในมุมมองที่เอารัดเอาเปรียบเพศหญิงซึ่งทำให้เกิดกระแสต่อต้านอุดมการณ์บิดาธิปไตยเพื่อสร้างความเท่าเทียมทางเพศในสังคม

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา (Conclusion and Discussion)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับอุดมการณ์ “ความเป็นแม่อ่อน” ในเพจเฟซบุ๊ก “คุณแม่อ่อน” เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม – ธันวาคม พ.ศ. 2566 ทั้งส่วนที่เป็นวัจนภาษาและอวัจนภาษา คือเก็บจากทั้งรูปภาพและข้อความที่ปรากฏ โดยเลือกเก็บเฉพาะข้อมูลที่เป็นภาพนิ่งและมีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นแม่อ่อน ไม่เก็บข้อมูลที่ซ้ำกัน จำนวนทั้งสิ้น 124 โพสต์ การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์ทั้งส่วนที่เป็นข้อความและรูปภาพประกอบกัน ในส่วนของรูปภาพวิเคราะห์โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์และในส่วนของข้อความวิเคราะห์โดยใช้กรอบแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis: CDA)

ผลการวิจัยพบการใช้กลวิธีทางภาษา 11 กลวิธี คือ 1) การใช้คำสรรพนาม 2) การใช้คำทัศนภาวะ 3) การใช้คำพ้อง 4) การอ้างถึง 5) การใช้อุปสรรค 6) การใช้มูลบท ได้แก่ การปฏิเสธมูลบท และการเปรียบเทียบชั้นกว่า 7) การใช้คำถามวาทศิลป์ 8) การใช้ประโยคแสดงความขัดแย้งหรือตรงข้ามกัน 9) การใช้ประโยคแสดงเงื่อนไข 10) การซ้ำกระบวนประโยค และ 11) การใช้ภาพ กลวิธีทางภาษาเหล่านี้สื่อชุดความคิดที่นำไปสู่อุดมการณ์ความเป็นแม่อ่อน คือ ชุดความคิดที่ 1) การเป็นแม่อ่อนต้องพร้อมรับมือและเผชิญกับความเหน็ดเหนื่อย ประกอบด้วยชุดความคิดที่สัมพันธ์กัน ดังนี้ 1.1) แม่อ่อนต้องพร้อมเผชิญกับความเหน็ดเหนื่อยในการเลี้ยงลูกและการจัดการงานบ้าน 1.2) แม่อ่อนต้องพร้อมเผชิญและยอมรับกับสภาพร่างกายที่ทรุดโทรมลง และ 1.3) แม่อ่อนต้องรู้จักควบคุมและจัดการกับภาวะทางอารมณ์ของตนเองที่เกิดจากความเหน็ดเหนื่อยในหน้าที่และภาระต่าง ๆ ของแม่ ชุดความคิดที่ 2) แม่อ่อนต้องมีความสามารถในการเลี้ยงลูกและการจัดการงานบ้าน ประกอบด้วยชุดความคิดที่สัมพันธ์กัน ดังนี้ 2.1) แม่อ่อนต้องมีความคิดในแง่บวกและทัศนคติที่ดีในการเลี้ยงลูก 2.2) แม่อ่อนต้องเป็นแม่ศรีเรือน และ 3) แม่อ่อนต้องพึงความรักและกำลังใจจากลูกและสามี

ผู้ผลิตเพจนำเสนอชุดความคิดที่อยู่ภายใต้สังคมชายเป็นใหญ่ บทบาทหน้าที่ความเป็นแม่อ่อนถูกกำหนดโดยสังคมให้เป็นบทบาทของผู้หญิง อีกทั้งยังแฝงความคิดผ่านตัวบทว่าถึงอย่างไรก็ตามผู้หญิงก็ยังคงต้องการการปกป้องและการดูแลจากผู้ชาย สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ความเป็นแม่ในหนังสือแนะนำการเตรียมความพร้อม” ของปาลิตา ผลประดับเพชร ที่นำเสนอผลการวิจัยไว้ว่า “แม่คือผู้ที่เหมาะสมกับการทำหน้าที่ดูแลลูกที่สุดและต้องทำหน้าที่แม่อย่างสมบูรณ์” (Phonpradapphet, 2018 : 53) ความคิดความเชื่อเรื่องบทบาทความเป็นแม่จึงถูกส่งต่อมาจนกลายเป็นวิถีปฏิบัติอันเป็นที่ยอมรับในสังคม จนบางครั้งเราก็ลืมตั้งคำถามไปว่าทำไมหน้าที่เลี้ยงลูกถึงเป็นของแม่มากกว่าพ่อ ทำไมแม่ต้องเป็นตัวละครหลักในการแบกรับความเหน็ดเหนื่อยในการเลี้ยงลูกและการจัดการงานบ้าน ยิ่งในสมัยปัจจุบันที่หญิงมีสิทธิเท่าเทียมกับชายแล้ว พื้นที่ในบ้านและนอกบ้านหญิงชายควรมีเท่า ๆ กัน การยกย่องให้ผู้หญิงรู้สึกมีคุณค่าเพื่อเอารัดเอาเปรียบ สร้างความไม่เท่าเทียมทางเพศ ทำให้ผู้หญิงเป็นเครื่องมือทางสังคมเพื่อสนับสนุนความเป็นชายที่สมบูรณ์

ทั้งนี้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ อุดมการณ์ความเป็นแม่ที่ผ่านมามีชุดอุดมการณ์ที่คล้ายกับการศึกษาอุดมการณ์แม่อ่อนในประเด็นที่ว่าแม่ต้องมีความสามารถในการเลี้ยงลูก การจัดการงานบ้าน และต้องเผชิญกับความเหน็ดเหนื่อย สำหรับส่วนที่แตกต่างกันคือ งานวิจัยนี้มุ่งให้ความสำคัญกับแม่อ่อนซึ่งเป็นช่วงเวลาของบทบาทความเป็นแม่ที่ต้องเผชิญกับความเหน็ดเหนื่อยและความวิตกกังวลมากกว่าการเป็นแม่ที่มีลูกในช่วงวัยที่โตแล้ว จึงทำให้พบชุดความคิดที่โดดเด่นและแตกต่างจากการศึกษาความเป็นแม่ที่ผ่านมาคือ “แม่อ่อนต้องพร้อมเผชิญและยอมรับกับสภาพร่างกายที่ทรุดโทรมลง” “แม่อ่อนต้องพึงความรักและกำลังใจจากลูกและสามี” และ ชุดความคิดที่ว่า “แม่อ่อนต้องเป็นแม่ศรีเรือน” ในขณะที่งานวิจัยที่ผ่านมามักกล่าวถึงการที่แม่ต้องเป็นผู้หญิงที่ทำงานนอกบ้านควบคู่ไปกับงานในบ้านด้วย แต่ในการศึกษาอุดมการณ์แม่อ่อนจะนำเสนอภาพแม่เฉพาะพื้นที่ในบ้านที่ต้องดูแลบ้านดูแลลูก เป็นช่วงเวลาสำคัญในการเติบโตของเด็กที่ต้องดูแลใกล้ชิด แม่ต้องทุ่มเทเวลากับการดูแลลูกไม่สามารถทำงานนอกบ้านได้

ไม่เพียงเท่านั้น รูปภาพที่นำเสนอบนหน้าเพจยังเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้รับสารรับรู้และเข้าใจสิ่งที่ผู้ผลิตเพจต้องการสื่อสารได้อย่างรวดเร็วและชัดเจนขึ้น ทั้งจากสีหน้า ท่าทาง อารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรมของตัวละคร โดยเฉพาะการนำเสนอภาพสถานที่ซึ่งไม่ได้ปรากฏอยู่ในข้อความ เป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดชุดความคิดเกี่ยวกับพื้นที่ภายในบ้านของผู้หญิง นอกจากกลวิธีทางภาษาแล้วการใช้ภาพจึงเป็นอีกส่วนที่สำคัญในการส่งต่อ โน้มน้าวและครอบงำความคิดความเชื่อเกี่ยวกับการเป็นแม่อ่อนให้แก่ผู้รับสาร

นอกจากนี้การประกอบสร้างชุดความคิดดังกล่าวยังเป็นการดึงให้ผู้รับสารเข้ามามีส่วนร่วมในประสบการณ์ สร้างความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ทำให้ผู้รับสารเข้ามาติดตามเพจคุณแม่ลูกอ่อน ซึ่งภายในเพจนอกจากจะมีการเผยแพร่ข้อความและรูปภาพเพื่อแบ่งปันประสบการณ์ ชี้นำ ให้แง่คิดและกำลังใจแก่คุณแม่ลูกอ่อนด้วยกันแล้ว ผู้ผลิตเพจยังมีการลงโฆษณาสินค้าผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเด็กและมีลิงก์ที่เชื่อมต่อไปยังหน้าเว็บไซต์ที่ขายสินค้าสำหรับเด็กด้วย ซึ่งสังเกตได้ว่าการแสดงโฆษณาน้อยมาก ทำให้ผู้รับสารไม่รู้ตัวว่าผู้ผลิตเพจกำลังขายสินค้า การใช้กลวิธีทางภาษาและอวัจนภาษาที่ปรากฏจึงมีเหตุผลทางธุรกิจแอบแฝงอยู่ด้วยอย่างแน่นอน

ข้อเสนอแนะการศึกษา (Research Recommendations)

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับอุดมการณ์ "ความเป็นแม่ลูกอ่อน" ในเพจเฟซบุ๊ก "คุณแม่ลูกอ่อน" ผู้วิจัยมีความเห็นว่าประเด็นเกี่ยวกับแม่ยังมีหัวข้อทางภาษาศาสตร์อื่น ๆ ที่นำมาศึกษาวิเคราะห์ได้ อาทิ การศึกษาอัตลักษณ์หรือการศึกษาภาพแทน โดยผู้ที่สนใจอาจเลือกแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่มีความน่าสนใจมาศึกษาได้อีก

รายการเอกสารอ้างอิง (References)

- Alljitblog, (2022). *Because the World Is Cruel, the New Generation Doesn't Want to Have Children*. Retrieved 18 April 2024, from <https://url.in.th/rKtbA>. (In Thai)
- Bunwanno, C., & Prichakun, W. (2022). Ideology of "Housewives" in MaeBan Magazine during 1977-2019. *Rajabhat Rambhai Barni Research Journal*, 16(2), 188-199. (In Thai)
- Damnoensawat, S. (2012). *Homographs*. Retrieved 18 April 2024, from <https://curadio.chula.ac.th/Images/Class-Onair/th/2011/th-2012-02-08.pdf>. (In Thai)
- Facebook Page "Khun Mae Luk On". (2023). *"Khun Mae Luk"*. [Facebook Page "Khun Mae Luk On"]. Retrieved 15 August 2024, <https://www.facebook.com/momand2baby>. (In Thai)
- Fairclough, N. (1995). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. London: Longman.
- Fairclough, N. (1989). *Language and Power*. London: Longman.
- Kaewjunkte, W. (2015). Linguistically Oriented CDA : An Approach for Studying Thai Advertisements. *Journal of Humanities and Social Sciences Bansomdejchaopraya Rajabhat University*, 9(1), 57-74. (In Thai)
- Klaisingto, P. (2016). Language and Ideologies: Breastfeeding Discourse in Social Online. *Journal of Language and Culture*, 35 (special edition), 167-183. (In Thai)
- Klinaon, A. (2020). *Ideologies in Junior High Schools' English Language Textbooks*. Master Thesis. M.A. in Arts, Naresuan University, Thailand. (In Thai)
- Kövecses, Z. (2002). *Metaphor: A Practical Introduction*. New York: Oxford.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1989). *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press.
- Longdo Dict. (2023). *Mother With Her Infant*. Retrieved 15 August 2024, from <https://shorturl.asia/6eRhu>. (In Thai)
- Maneesai, C. (2010). *The Use of Language for Effectiveness*. Bangkok: Thammasat University Press. (In Thai)
- Naksakun, K. (1997). *Thai Pronouns Reflect Thai Culture*. Retrieved 18 April 2024, from <https://url.in.th/lelww>
- Phakdeephasook, S. (2010). *Discourse of Femininity un the Advertisements in Thai Health and Beauty Magazines*. Bangkok: Thai Department Faculty of Arts, Chulalongkorn University. (In Thai)
- Phanthumetha, N. (2006). *Thai Grammar*. Bangkok: Chulalongkorn University. (In Thai)
- Phonpradapphet, P. (2018). "Motherhood" In the How-to Book. *Journal of Humanities, Naresuan University*, 15(2), 45-58. (In Thai)

- Pollachom, T. (2017). "Women of Ayutthaya" Hidden Historical Things, Motherhood, Wifehood, and Humanity!. *Asian Journal of Arts and Culture*, 17(1), 157-164. (In Thai)
- Pongudom, R. (2005). *The Relationship Between Language and Values on Beauty : A Study of Advertising Discourse on Cosmetics in Thai*. Master Thesis, M.A. in Linguistics, Chulalongkorn University, Thailand. (In Thai)
- Punita. (2021). *Emotions and Changes Prepare to Be a Mother of a Young Child*. Retrieved 15 August 2024, from <https://shorturl.asia/8hV6u>. (In Thai)
- Rocky journey. (2021). *A Review of A Mother's Life*. Retrieved 15 August 2024, from <https://www.facebook.com/photo/?fbid=1263960973983889&set=a.746067232439935>. (In Thai)
- theAsianparent. (2023). *Family Life*. Retrieved 15 August 2024, from <https://th.theasianparent.com/treat-baby-is-hard>. (In Thai)
- The Department of Health. (2018). *Breast Milk, Real Benefits From Nature*. Retrieved 15 August 2024, from <https://multimedia.anamai.moph.go.th/help-knowledgs/benefits-of-breastfeeding/>. (In Thai)
- Tamdee, P. (2016). The Path of Breast Milk: Identity of Modern Working Mothers and Difficulties in Motherhood. *Journal of Social Research and Review*, 39(1), 1-38. (In Thai)
- Thiensawangchaiand, S., & Noyjarean, N. (2023). Mother: A Reflecion of Motherhood Portrays in the Language and Concept of Thai People. *Nakhon Lampang Buddhist College's Journal*, 12(2), 17–30. (In Thai)
- Thongphumprueaksa, K. (2018). Presentation of Motherhood in Children's Books in Thailand. *Journal of Journalism*, 11(2), 113. (In Thai)
- Supanchanaburee, W., Thammachoto, J., & Khumkhiam, A. (2022). *Linguistic Strategies in Financial Discourse of Money Coach*. In Hatyai University. (Eds.), The 13th Hatyai National and International Conference, Hatyai University, (pp. 304-318), May 12, 2022, Hatyai University. (In Thai)
- Suvattanavanich, P. (2007). *Woman and Motherhood In Thai Novels, 1967-2003*. Retrieved 15 August 2024, from https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/CU.the.2007.717. (In Thai)
- Van Dijk, T. A. (1998). *Ideology: A Multidisciplinary Approach*. London: Thousand Oales.
- Van Dijk, T. A. (2006). Discourse and Manipulation. *Discourse and Society*, 17(2), 357-383.